Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 84 (13573) | 1974 оной апрелиин 10, среда | Сэн 2 мүнгэн

Манай угтамжын түсэб

ТҮСЭБЭЙМНАЙ ГОЛ УДХАНЬ

Социалис мүрысөөнэй улам саашаа хүгжэхэтэй, ажалшадай эдэбхи үүсхэлэй дээшэлхэтэй хамта тэрэнэй шэнжэ шанар хубилжа, шэнэ түхэлтэй, удха шанартай боложо байна.

Ажалшадай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ, социалис коллективизм байгуулха хэрэгтэ мүрысөөн хадаа эгээл хүсэтэ, эгээл нүлөө ехэтэй онол арга болоно. үйлэдбэриие түтэлбэрилгэдэ туһална.

Техническэ дэбжэлтэ түйлахатай, үйлэдбэриин хэмжээнэй ургалтатай хамта мүрысөөн бүри дэлисэтэй болоо, удха шанарынь гүнзэгыроо. Түрүү коллективүүдэй угтамжын түсэбүүд хадаа ажалшадай гаргаһан шэнэ эдэбхи үүсхэл гэжэ тон зүб тоологдоно. Урдаһаньшье ажалшад арга боломжонуудаа хаража үзөөд, социалис уялгануудые абадаг байгаа.

Угтамжын түсэб социалис уялгаһаа ямар илгаатайб гэхэдэ, иимэ түсэб абахын урда экономическа шарин нягта шэнжэлгэ хэгдэнэ, материалаар хангалга, харагдажа үзэгдэнэ. Тиигээд лэ гүрэнэй түсэб болон социалис уялгануудай гол түйлнүүд угтамжын түсэб дотор хамтаруулагдажа, предприяти, коллективүүдэй заатагүй бэелүүлхэ хуули ёһон болон баталагдана.

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай коллектив оронойнгоо түрүү предприятинуудай жэшээгээр угтамжын түсэб батален абаа. Иимэ түсэб зохёохо үүсхэл техническэ фабрикадуудай цехэй хүдэлмэришэд гаргаһан байна.

Энэ цех Россин Федерациин иимэ түхэлэй предприятинуудай дунда нэгэнтэ бэшэ шалгарһан байна. Социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн түйлаһанайнгаа түлөө СССР-эй мяханай промышленностиин министерствын болон профсоюзай ЦК-гай нэгэдэхи шатын дипломоор шагнагдаа.

Цехэй хүдэлмэришэд нёдондо жэлэй түсэбһөө гадуур 575 тонно хуурай белково тэжээл үйлэдбэрилжэ, республикынгаа, мүн хүршэ областьнуудай колхоз, совхозуудта эльгээһэн байна. Табан жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 1.100 тонно тэжээл үйлэдбэрилэгдөө.

Коллективэй түйлаһан амжалта хии талаһаа ерээгүй. Хэдэн жэлэй саада тээ цех гээгдэнги байдалтай һэн. Коммунист, инженер В. Б. Чураков гээгдэнги цех даажа абаад, холын хараата зорилго коллективэйнгээ урда табиһан байгаа. Цехэй партийна организациин секретарь, механик В. П. Пономарёв, слесарь В. С. Семянихын, аппаратчик М. Л. Гордеев болон үйлэдбэриин бусад түрүүшүүл тэрэнэй найдамтай туһалагшад болоо.

Бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга боломжо — хүдэлмэришэдтэ байгуулха, үнэн сэхэ ажалаараа сэдьхэлээ ханахаар тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаба. Хүдэлмэришэдэй ажал эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэгдэжэ эхилээ. Үйлэдбэриин оньһожоруулагдаһан түхеэрэлгэ, цехэй хана хүнэй нюдэндэ аятай зохидоор харагдама сагаабтар үнгэтэй шэрээр шэрдэгдэһэн байна. Хамтын ажал хэрэгэй, мүн ажалай журамай түлөө бултаараа харюусаха гурим тогтоогдоо. «Энэ минии хэрэг бэшэ», гэжэ хэлэхэ хүнүүд цехтэ мүнөө байхагүй.

Ажалай социальна удха шанарынь заатагүй хараада абтана. Обществодо, Эхэ орондоо аша туһатай хэрэг бүтээжэ байнаб. гэжэ гүн сэдьхэлһээ мэдэрхэдээ, хүн хүсэн дээрэ хүсэ нэмэдэг гээшэ.

Техническэ фабрикадуудай цех угтамжын түсэб абахаар хүсэд бэлэдхэлтэй коллектив байгаа. 1974 оной түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолтой танилсахадаа, хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө арга боломжо гүйсэд хэрэглэхэ, угтамжын түсэб зохёоһон коллективүүдэй үүсхэл дэмжэхэ гэжэ шиидээд, энэ жэлэй түсэбһөө гадуур 200 тонно хуурай белково тэжээл гаргаха, үйлэдбэрине табан жэлэй һүүлшын жэлдэ түйлахаар хараалагдаһан хэмжээндэ хүргэхэ гэһэн угтамжын түсэб батален абаа.

Энэ түсэб цехэй бодото байдалда үндэһэлнэ. Цехэй олонхи хүдэлмэришэд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, табан жэлэй даабарине болзорһоонь уридшалан дүүргэхые хараалһан өөрын түсэбтэй юм. Эдэ түсэбүүдэй ёһоор хүдэлмэришэд ажалай бүтээсые — 10—15 процентээр дээшэлүүлхэ ёһотой юм. Угтамжын түсэб зохёоходо, хүдэлмэришэдэй өөһэдын түсэб үндэһэ һууринь боложо үгөө.

Жэлэй эхинһээ хойшо цехэй коллектив түсэбөө һара бүхэндэ дүүргэдэг. Кварталай үрэ дүн һайн.

Эдэнэй жэшээгээр комбинадай бусад цехүүдэй коллективүүд угтамжын түсэб абаһан байна, Жэшээлхэдэ, үдэ-хөөбэринүүдэй цехэй хүдэлмэришэд дүрбэн жэлэй түсэбые 3,5 жэл соо дүүргэхээр хараалаа. Дүрбэн жэлэй даабариһаа гадуур 750 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ түсэб абтаа. Консервэ хэдэг заводой коллектив байтша оной түсэбһөө гадуур нэгэ миллион баанха консервэ үйлэдбэрилхэ байһанаа тодорхойлжо, угтамжын түсэб абаа.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шэнэ үүсхэл гаргагдаһаар. Угтамжын түсэб батален абаха, табан жэлэй даабарине болзорһоонь уридшалан дүүргэхэ хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Комбинадай 15 хүдэлмэришэд өөһэд өөһэдынгөө табан жэлэй даабарие дүүргээд, түсэбһөө гадуур продукци үйлэдбэрилнэ.

Табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ мүрысөөн комбинадай коллективэй дунда үргэнөөр дэлгэрээ. Тэдэнэр угтамжын түсэбүүдээ дүүргэхэ гэжэ арга боломжонуудаа элирүүлэн ажаллана.

Г. ХАРЧЕНКО,
комбинадай профсоюзай завкомой гэшүүн.

МАРТ 15 — ГАЗАР ҺАЙЖАРУУЛХА ГАБШАГАЙ ХОЁР ҺАРА — МАЙ 15

ҮТЭГЖҮҮЛГЫН АШААР БАЯН УРГАСА

Онохойн Шэбэрэй отделениин луговодууд сабшалангайнгаа тиимэ ехэ бэшэшье һаань, тэрээхэн бии байһан газараа жэл бүри һайнаар үтэгжүүлжэ, уһалжа, хододоо муу бэшэ ургаса абадаг юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхин бүхы 507 гектар сабшалангай га бүриһөө дунда зэргээр 30 центнер үбһэ абаа. Мүн зарим газарайнгаа ногооень сабшаад, нойтобороор сенаж дарахадань, гектарай 85 центнер хүрэтэр ургаса гараа.

Эндэхи сабшалангые Василий Зарыпович Ризвановай даадаг звено харууһална. Звенодонь мүнөө Василиин дүүнэр Занур, Геннадий, Ризвановтан хүдэлэлсэдэг. Газарай үрэжэл һайжаруулха габшагай һарын соностхогдоходо эдэнэр Эрхирэгэйнгээ совхоз соо эгээн түрүүлэн сабшаландаа гаража, тэндээ минеральна үтэгжүүлгэ тараажа эхилээ һэн. МТЗ-50 түхэлэй трактортаа 1-РМТ-4 түхэлэй түхеэрэлгэ шагтагалаад, 160 гектарта амиагай селитрэ тарааһаа. Иигээд үшөө нэгэ агрегат нэмэжэ табяад, богони болзорто Дунда-Хорой, Хойто Ацагат гэжэ газарнуудта үшөө 360 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ тараааха юм.

— Саһанай һая хайлажа, газарай дээгүүр шиигтэй нойто элбэгтэй байхада, минеральна үтэгжүүлгэ тараахадамнай тэрэнь хүрьһэндэ һайнаар шэнгэнэ. Тиимэһээ энэ хүдэлмэрээ түргэн дүүргэхэ гэжэ яаранабди. — гээд, нүхэр Ризванов хэлэнэ.

Энэ жэлдэ түс звеногойхид бүхы сабшалангайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 35 центнерһээ бага бэшэ үбһэ хуряаха гэһэн социалис уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Луговодуудай звеное даагша. В. З. Ризванов (зүүн гар тээнь) отделениие эрхилэгшэ Н. В. Чумаковтай сабшалан үтэгжүүлхэ тухай хөөрэлдэжэ байна.

В. КАРМИНАЙ фототекст.
Загарайн аймаг.

БҮХЫ ЮУМЭНЬ БЭЛЭН

Хээрын саһанай һаял хайлажа, газарай хүрьһэнэй гэдэхэнь үшөө үдыхэн, мэнэ һаяханай лэ урин хабарай шэнжэтэй боложо байбашье һаань, эдэ үдэрнүүдтэ Элһэнэй полевой станда хүн зон олон, хүлгөөтэй, шуяатай болонхой.

Барханай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи тракторно-таряан ажалай бригадын механизаторнууд бүри мартын тэн багаар полевой станаа заһабарилжа, гэр байрануудыень сэбэрлэжэ, сагаадажа, хүн зоной байрлахаар болгоо юм. Эндэнь хамтын зохид байра, хүнүүдэй эдеэлхэ столово, бэеэ угааха бани, мүн улаан булан бии.

Мүнөө хабарай тарилгын эхилхэ үшөө үдыхэншье һаань, бригадын механизаторнуудай олониинь полевой стандаа сугларанхай. Үрэһэнэй орооһо хордохо, нара, һалхинда гаргажа шанаржуулха, паар дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ тарааха, һайрам тогтоохо гэхэ мэтэ хүдэлмэрээ хэжэ, тэдэнэр сүлөө түхагүй байнад.

— Хабарай наранай урихана ар шаража эхилхэдэл бидэ механизаторнуудташ миин һууха аргагүй болоно ха юм даа.

Тарялалмнай манаа дуудажа эхилнэ бшуу. Мүнөө манай бригадын үнинэй механизаторнууд Дамдин Гармаев, Шанюшка Занаев болон бусад мүнөөдэрһөө эхилжэ, шэниисэ тариха 360 гектар паар дээрэ суперфосфат тараажа захалба. Иигээд үшөө 260 гектар кукурузын газарта минеральна үтэгжүүлгэ гаргажа эхилхэмнай. Хабарай тарилгада хүдэлхэ эдэ бүхы техникэмнай заһабарилагдажа хүу бэлэн болонхой, — гээд, энэ бригадын бригадир, нёдондо бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгаржа, Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэһэн Кубунчик Галсанов жагсаалда табигдаһандал зэргэлэн зэлэ татажа байгша тракторнууд, плуг, сеялкэнүүд тээшэ заана.

Эдэнэр түсэбэйнгөө ёһоор апрелиин 20-һоо паараа борнойлжо, шииг нойтыень бариха, тиигээд апрелиин 25-һаа газараа хахалжа эхилхэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ түс бригадынхид бүхы 3800 гектар таряалангай га бүриһөө 19,6 центнер таряа хуряагаа һэн. Энэ жэлдэшье тэрэнһээ бага бэшэ ургаса абахын түлөө тэдэнэр мүнөөнһөө хабарайнгаа тарилгада эрхимээр бэлдэжэ байна.

Д. ХУБИТУЕВ,
манай тусхай корр.
Хурамхаанай аймаг.

ТУСХАЙ ЗВЕНО

Сабшалан, бэлшээри болон таряалангай үрэжэлые эрид һайжаруулжа, тогтууритай баян ургаса хуряаха зорилготойгоор Ивалгын ОПХ-да минеральна үтэгжүүлгэ оруулха оньһожоруулагдамал тусхай звено байгуулагдаба.

Үнинэй коммунист Еши Нимаевич Халбаевай хүтэлбэрилдэг энэ звенодо минеральна үтэгжүүлгэ сасажа тарааха «РУМ-3» түхэлэй 6 машинатай, үтэгжүүлгэ ашаха «КУН-0,3» түхеэрэлгэтэй 2 трактор даалгагдаа. Дурсагдагша звено май һарын 20 болотор 1661 гектар сабшалан, 603 гектар һайжаруулагдаһан бэлшээри, мүн таряалангай ехэхэн поли үтэгжүүлхэ зорилготой юм. Эдэ үдэрнүүдтэ оньһожоруулагдамал звеногой механизаторнууд III отделениин сабшалан, бэлшээриин газарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа байна. Газарай хүрьһэндэ аммиагай селитрэ сасажа оруулха хүдэлмэридэ дүршэлтэй трактористнууд С. Шунков, П. Андреев, Ю. Семёнов гэгшэд эрхимлэнэ. Һүүлэй мэдээгээр, энэ звено үдэртэ 100—150 гектар сабшалан үтэгжүүлжэ, даабаряа жэншэдгүй дүүргэнэ.

Б. ГОМБОЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ҺАЙРАМ ТОГТООГДОНО

БАРГАЖАН. (**Телефоноор абтаба**). Аймагай колхоз, совхозуудай механизаторнууд, таряашад үнгэрһэн жэлэйнгээ амжалтануудаар урмашажа, энэ жэлдэ таряалан, сабшалангай ургаса улам дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. Газар һайжаруулха габшагай хоёр һарын захалһанһаа хойшо энэ хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана.

Мүнөө жэл хаа хаанагүй саһан ехэ. Тиимэһээ хабартаа һайрам элбэг байха гээшэ. Энэ ехэ баялигаа алдахагүй, һайрамай уһа таряалан, сабшалан, бэлшээри дээрээ тогтоожо абаха гэжэ колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд оролдоно. Баргажанай, Шитханай совхозуудта энэ хүдэлмэри илангаяа урагшатайгаар ябуулагдана. Шитханай совхоздо бульдозертой хоёр ДТ-75 трактортай, шэбхэ зөөхэ хэдэн трактортай 18 хүн һайрам тогтоожо эхилээ. Тэдэнэр һайрамай урдамаар газарта наг шэбхээр хаалтэ, боолтонуудые хэжэ, уһыень таряалан, сабшалан дээгүүр тараана.

Уланай колхоздо уһа бүлэхэ хоёр станци хүдэлгэгдэжэ, сабшалан дээрэ халяагдана. Һаяар үшөө иимэ хоёр станци хүдэлгэгдэжэ захалхаар бэлдэгдэжэ байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй наг шэбхэ зөөгдэжэ эхилээ. Баргажанай совхоздо түрүүшын гурбан үдэртэ 2 мянган тонно шэбхэ гол түлэб сабшалан дээрэ гаргагдаад, түрүүшын 10 гектарта үтэг хэгдээ. Мүн эндэ газар уһалха хүдэлмэридэ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. 60 гаран хүн газар уһалха мэргэжэлдэ һургагдажа байна. Юуб гэхэдэ, энэ совхоз аяар 5 мянгаад гектар уһалагдадаг газартай, тэрэ тоодо 3 мянга шахуу уһалагдахаар таряалантай юм. Уһалууриин газарай ургаса дээшэлүүлхэ зорилгоор энэ ажахыда тусхай звенонууд эмхидхэгдэнэ. Жэл бүри уһанай газар дээрэ хартаабхашадай, кукурузашадай, куузику ба овощ ургуулагшадай, луговодуудай звенонууд ажалладаг заншалтай. Энэ жэлдэшье тэдэ звенонуудһаа гадна, шэнэ звенонууд эмхидхэгдэжэ байна. Һаяхан энэ совхоздо тэдэ звенонуудта ажаллаха хүнүүдэй суглаан боложо, хүнүүд социалис уялгануудые абаа.

Ажахынуудаар сабшалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ тарааха хүдэлмэри захалжа байна.

Манай уһалууриин системэнүүдэй управлениин хүдэлмэрилэгшэд колхоз, совхозуудта ошожо, газар уһалха график тодорхойлно. газар уһалагшадай семинар үнгэргэнэ, уһалагдадаг газараа зүбөөр ашаглаха тушаа ажахынуудай мэргэжэлтэдтэй тусхай хэмжээнүүдые хараална.

Б. МАЦИЯКО,
газар һайжаруулха габшагай хоёр һара үнгэргэхэ аймагай штабай начальник.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ Ж. МАРШЕТЭЙ УУЛЗАБА

ПАРИЖ. (ТАСС-ай тус. корр.). Франциин Республикын Президент Ж. Помпидугай наһа бараһанда зорюулагдажа эмхидхэгдэһэн тусхай ёһололдо хабааралсахаа Париж ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный ФКП-гэй Генеральна секретарь Ж. Маршетэй уулзажа, хөөрэлдэбэ. КПСС-эй ба ФКП-гэй хоорондохи хани дүү ёһоной харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар уулзалгын үедэ һанал бодолоо зүбшэлөө.

Уулзалгань хоёр партиин хоорондохи харилсаанай удха шэнжэдэ тааруу хани барисаанай, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрбэ.

Француз талаһаа — ФКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, ФКП-гэй ЦК-гай секретарьнар Р. Леруа, Г. Плиссонье, ФКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, ФКП-гэй ЦК-гай гадаадын политическэ таһагые даагша Ж. Канапа; совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. А. Кириллин, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ Францида байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын туһалагша В. В. Кортунов уулзалгада хабаадаа.

СССР-эй ГҮРЭНЭЙ ДЕЛЕГАЦИ ПАРИЖҺАА МОРДОО

ПАРИЖ. (ТАСС-ай тус. корр.). Франциин Республикын Президент Жорж Помпидугай наһа бараһанда зорюулагдажа эмхидхэгдэһэн тусхай ёһололдо хабаадаһан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный (делегациин толгойлогшо), СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. А. Кириллин гэгшэдһээ бүридэһэн СССР-эй гүрэнэй делегаци Москва ошохоёо апрелиин 8-да Парижһаа мордобо.

Франциин гүрэнэй юстициин министр, гүрэнэй тамгые баригша Жан Тэттэнже ба бусад тусхай тушаалтад, мүн СССР-эй гүрэнэй делегациин бүридэлдэ ороһон, СССР-һээ Францида байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко Орли аэродром дээрэ делегациие үдэшөө.

СССР-эй ГҮРЭНЭЙ ДЕЛЕГАЦИ БУСАБА

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный түрүүтэй СССР-эй Гүрэнэй делегаци апрелиин 8-да Парижһаа Москвагаа бусаба. Энэ делегаци Франциин Республикын Президент Жорж Помпидугай наһа бараһантай дашарамдуулан үнгэргэгдэһэн тусхай ёһололдо хабаадаа.

Советскэ Союзай гүрэнэй түгүүдаар шэмэглэгдэһэн Внуково аэродром дээрэ түс делегациие нүхэд Ю. В. Андропов, М. С. Соломенцев болон бусад тушаалтад угтаба.

(ТАСС).

А. Н. КОСЫГИН МУДЖИБУР РАХМАНТАЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Бангладешэй Арадай Республикын Премьер-Министр шейх Муджибур Рахмантай апрелиин 8-да Кремль соо уулзажа хөөрэлдэбэ.

Советскэ Союзай ба Бангладешэй Арадай Республикын хоорондохи харилсаа холбоо, хани барисаае саашадань хүгжөөн бэхижүүлхэ асуудалнуудаар хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ һанамжануудаа хэлсээ. Уласхоорондын хэдэ хэдэн гол шухала асуудалнууд, тодорхойлон хэлэбэл, Урда Азидахи байдалые саашадань һайжаруулха тухай асуудал хаража үзэгдэбэ.

Санаторидо аргалуулһанай, амарһанай һүүлээр М. Рахманай бэеын һайн байһанда сэдьхэлээ ханангай байһанаа А. Н. Косыгин элирхэйлэн мэдүүлээ.

(ТАСС).

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН СЕССИДЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко түрүүтэй Советскэ Союзай делегаци ООН-ой Генеральна Ассамблейн VI тусхай сессидэ хабаадахын тула апрелиин 8-да эндэ ерээ.

УССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Г. Шевель түрүүтэй Украинын ССР-эй, БССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Е. Гуринович түрүүтэй Белоруссиин ССР-эй делегацинууд энэл самолёдоор Нью Йорк ерэбэ.

А. А. Громыко Нью-Йоркдо ерээд байхадаа иигэжэ мэдүүлээ: «Советскэ Союзай делегаци ООН-ой Генеральна Ассамблейн VI тусхай сессидэ хабаадахын тула Нью-Йорк ерэбэ, ехэ ба шухала асуудалнууд эндэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Түүхэй эдэй ба экономическа хүгжэлтын асуудалнууд бүхы гүрэнүүдые һонирхуулхань дамжаггүй.

Сессиин үмэнэ табигдаһан асуудалнуудые али али талада таарамжатайгаар шиидхэхэ онол арга бэдэрхэ хэрэгтэ бүхы гүрэнүүдэй делегацинууд бүтэмжэтэй, таарамжатайгаар хандаха, мүн уласхоорондын оршон байдалые саашадань заһаруулха, дэлхэйн оронуудай ба арадуудай адли эрхэтэй, али али талада ашагтай туһатай харилсаа холбоо хангаха хэрэгтэ зохихо хубитаяа оруулха байха гээд найданабди.

Сессиин үмэнэхи зорилгонууд шиидхэгдэжэ шадагдаха. Гэхэ зуура ехэшье, багашье гүрэнүүдэй, экономическа талаараа хүгжэнхэй ба хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай гол гуримуудые хүндэлһэнэй, уласхоорондын харилсаа холбоо хүгжөөһэнэй, эб найрамдал бэхижүүлһэнэй үндэһөөр лэ эдэ зорилгонууд шиидхэгдэжэ шадагдаха.

Советскэ Союзай делегаци ООН-ой Генеральна Ассамблейн тусхай сессиин амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ али бүхы туһа хүргэхөөр бэлэн байна.

Энэ ерэлгээрээ дашарамдуулан, Нью-Йорк хотын улад зондо эгээн һайн хүсэлэнгүүдые дамжуулнаб».

БЭЛИГ ШАДАБАРЯА, ХАБА ЗОРИГОО АРАД ЗОНДОО ЗОРЮУЛХА

СССР-эй КОМПОЗИТОРНУУДАЙ ХОЛБООНОЙ V СЪЕЗД ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭБЭ

Арад зоной аша туһада зохёол бүтээлээ зорюулха, шэнэ общество байгуулха хэрэгтэ эдээнтэй хамта эдэбхитэйгээр хабаадаха, коммунизмын арюун нангин зорилгонуудые алдаршуулан дуулаха, үнэхөөр һайн һайхан хүсэл бодол дэлгэрүүлхэ гээшэ совет искусствын мастернуудай арюун уялга болоно. Энээн тухайда СССР-эй Композиторнуудай холбооной V съездын делегадууд халуун абьяастайгаар, уран хурсаар хэлэбэ. Түс съезд Москвада, Союзуудай байшангай Колонно зал соо апрелиин 8-да хүдэлмэрээ дүүргээ.

Съездэ хабаадагшад Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ баяртайгаар батален абаба. Бидэнэр, искусствын ажал ябуулагшад, хүгжэмшэд КПСС-эй Центральна Комитедэй политическэ хараа бодол ба ажал ябуулгые, партиин дотоодын болон гадаадын политикые бүхы совет арадтаяа хамта бүрин һайшаана, дэмжэнэбди.

Манай хүгжэмэй искусствын хүгжэлтэ тэрэнэй партийна ба арадай шэнжэ шанараар тодорхойлогдодог гэжэ амаршалгын бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Манай мүнөө сагай хүнүүд тухай, баатар габьяата хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад ба совет интеллигенци тухай хүгжэмэй шэнэ зохёолнуудые, гүн гүнзэгы удхатай, эрхим түхэл маягтай зохёолнуудые Эхэ оромнай хүлеэнэ. Социалис реализмын тугые бүри дээрэ үргэхын, совет хүгжэмэй соёлые ажабайдалтай, коммунис байгуулалтын бодото хэрэгүүдтэй бүри нягтаар холбохын тула хүсэ шадалаа гамнахагүйбди гэжэ партиие найдуулнабди.

(ТАСС).

СССР-эй Композиторнуудай холбооной правлениин пленум

СССР-эй Композиторнуудай холбооной шэнэ правлениин түрүүшын пленум апрелиин 8-да болобо. СССР-эй Композиторнуудай холбооной V съезд дээрэ 123 хүнһөө бүридэһэн правлени һунгагдаа.

СССР-эй Композиторнуудай холбооной правлениин нэгэдэхи секретаряар Т. Н. Хренников һунгагдаба.

35 хүнһөө бүридэһэн секретариат пленум дээрэ һунгагдаа.

СССР-эй Композиторнуудай холбооной Центральна шалгалтын шэнэ комиссиин түрүүшын заседани дээрэ тэрэнэй түрүүлэгшээр Ю. М. Александров һунгагдаба.

(ТАСС).

МҮРЫСӨӨНЭЙ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЭ

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ орол соһон Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай дунда тус мүрысөөн ямараар эмхидхэгдэнхэйб, ажалдаа шалгарагшад яажа урмашуулагданаб, мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо соносхохо талаар ямар юумэн хэгдэнэб гэһэн асуудалые энэ статья доторoo харуулха зорилго табигдаба.

ЗОРИГЖУУЛХЫ ХҮСЭН

> *«... 1974 ондо БҮРИ ЕХЭ ЭРХИМ ҺАЙН, ГАРГАША БАГАТАЙ продукци үгэхэ гэһэн лозунг доро түсэбтэ даабаринуудаа болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уряатайгаар КПСС-эй Центральна Комитет бүхы партида, бүхы совет арадта хандана».*
>
> (Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгаһаа).

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай һү һаалиин фермын дэргэдэ намилзаһан улаан туг бидэнние дуудажа байһандал холоһоо харагдаба. Февраль һарын ажалай дүнгөөр тус фермын һаалишан Долгор Жалсановна Очировагай нэрэ хүндэдэ энэ туг үргэгдэнхэй гэжэ фермэдэ хүрэжэ ерэхэдээ мэдээ һэмди. Энэ фермэ колхоз соогоо түрүү коллективүүдэй нэгэн юм. Зүгөөр фермые даагша Дарима Батуевна Лубсанова һаалишадайнгаа ажалаар сэдьхэлээ ханаха аргагүй байгаа. Юундэб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, 1973 оной дүрбэдэхи кварталай дүнгөөр гүрэндэ һү худалдаха түсэб дүүргэгдэбэшье, колхоз соогоо нэгэдэхи һуури эзэлжэ шадаагүй, хоёрдохёор, һаалишадай дунда бодото мүрысөөн эмхидхэгдээгүй шэнгеэр үзэгдэбэ. Газаа талаһаань хараад үзэхэдэ, коллектив энэ жэлэйнгээ зорилгонуудые тодорхойлон, социалис уялга абанхай, материальна ба моральна урмашуулга хэрэглэгдэнэ, мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо соносхохо талаар хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ ха юм. Теэд юундэ ёһото мүрысөөнэй эршэ харагданагүй гээшэб? Энэ асуудал фермые даагшын һанаае зобооно. Дарима Батуевна фермынгээ улаан буланда оробо. Хэдэн һаалишад самбар дээрэ бэшэгдэһэн ажалайнгаа дүн тухай хөөрэлдэжэ байба. Тэдэнэй Лубсановада хандажа:

— Долгорнай баһал түрүүлжэ гарабал даа. Манай фермэдэ тэрээнтэй тэнсэхэ һаалишан үгы хаш, — гэбэ.

— Юундэ? Дари Дашинимаева, Нина Цыденжаповае харыт. Холо гээгдээгүй ябанад бэшэ аал, — гэжэ Дарима Батуевна харюусаба.

Улаан буланһаа гараһаар, фермые даагша «Аймагай 1973 оной эрхим һаалишан» гэһэн нэрэ зэргэтэй Долгор Жалсановна Очировада сэхэ ошобо.

— Долгор, нэгэ фермэдээ ажаллаһаар байтарнай аяар арба гаран жэл обёорогдонгүй үнгэршэбэл даа, — гэжэ тэрэ хөөрөөгөө эхилээ бэлэй. Ажал хэрэг, адуу мал тухайгаа хөөрэлдэжэ һуутараа Лубсанова:

— Мүнөө жэлдэ хэнтэй мүрысэхэеэ байнабши? — гэжэ асууба.

— Үнгэрэгшэ жэлэйхидээл адляар, Зоя Гайфулинатай мүрысэһэн зандааб, — гээд Долгор «мэдэжэ байгаад, юугээ һурасагаанаб-ши» гэһэншүүгээр харан һууба.

— Бишни нэгэ ондоо дурадхалтай ерээб, — гэжэ Дарима Батуевна хэлэбэ. — Ши — эндэхи фермэдээ Зоя Гайфулина Ягодныхи фермэдэ эрхимлэдэг гээшэт. Зүгөөр нэгэ-нэгэ залуу һаалишанние дүй дүршэлдөө һургажа байгаад мүрысэхэдэтнай яахаб? Тэрэ залуу һаалишантай хамта түйлаһан дүнгүүд таанадай дүнгүүд боложо үгэхэ һэн. Энээн тушаа юун гэжэ һананабши, Долгор? Та хоёрой орондо аяар дүрбэн хүн мүрысэхэ болоно.

— Яһала болохоор лэ юм бэзэ. Хэдэн жэлһээ пенсидэ гараха саг ерэхэ. Залуу һаалишадые дүй дүршэлдөө һургаха гээшэ угайм ааб уялга ха юм, — гэжэ Долгор Жалсановна хэлэбэ.

Тэрэ хөөрэлдөөнэй удаа Долгор Очирова залуу һаалишан Нина Тайбиновае, харин Зоя Гайфулина — Лида Петровае хойноо дахуулха, дүй дүршэлдөө һургаха болоһон бэлэй. Тиимэ мүрысөөндэ оролсоһон хоёр залуу басагадай һү һаали үнэхөөрөөшье дээшэлжэ эхилээ. Энэ һонирхолтой мүрысөөндэ Ягодныхи фермын Зоя Гайфулина Лида Петрова хоёр февраль һарынгаа түсэб 125 процент дүүргэжэ, Булагай фермын хоёр һаалишание ахижа гараа һэн.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэдэ, партиина организаци түрүү коммунистнуудайнгаа эдэбхи үүсхэлдэ түшэглэн, мүрысөөнэй шэнэ түхэл маяг ба онол арга бэдэржэ, тэрэнние улам һонирхолтой, улам эршэтэй болгохын тулада оролдодог байна гэжэ энэ жэшээ харуулна.

1973—1974 онуудай үбэлжэлгын үедэ (октябриин 1-һээ майн 1 хүрэтэр) һү ехээр һаахын түлөө социалис мүрысөөн һаалишадай дунда үргэнөөр дэлгэрээ һэн. Ямаршье үйлэдбэри дээрэ социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэһэн байбал, заатагүй аша үрэтэй байдаг гэжэ мэдээжэ.

Колхоз правлениин ба парткомой заседаниин хамтын шиидхэбэреэр, һү һаалиин фермэнүүдтэ нэмэлтэ түлбэри үгэхэ тухай тогтоол баталан абаа һэн. Энэ тогтоолой ёһоор, урдань һарын 120—130 түхэриг ажалай түлөөһэ абадаг зарим һаалишад, мүнөө дунда зэргээр 180—190 түхэриг абадаг болоо. Энэ материальна урмашуулгын гол хүсэн «ехээр продукци үйлэдбэрилээ һаа, ехэ түлбэри аба» гэһэн удхатай бшуу.

Колхозой һаалишадай социалис мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүри гаргагдадаг. Колхозой правлениин ба парткомой шиидхэбэреэр, һарын дүнгөөр түрүү һуури эзэлһэн фермын коллективтэ правлениин ба парткомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг. Колхоз соогоо түрүү һуури эзэлһэн һаалишадай нэрэ хүндэдэ зорюулан, колхозой түб һууринда «Ажалай алдар солын туг» үргэгдэдэг байна. Тиихэдэ колхозой правлени ба парткомой амаршалгын бэшэг социалис мүрысөөндэ шалгарһан фермын коллективтэ, мүн түрүү һаалишанай гэр бүлэдэнь эльгээгдэдэг. Гэхэтэй хамта, жэлэй дүнгүүдээр түрүү һуури эзэлһэн һаалишадта дурасхаал бэлэг, Хүндэлэлэй грамота барюулагдадаг, «Колхозой эрхим һаалишан» гэһэн нэрэ зэргэ баярай оршон байдалда олгогдодог юм. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн һаалишад колхозой «Ажалай алдар солын дэбтэртэ» бэшэгдэдэг, тэдэнэй фото-зурагууд түрүүшүүлэй галерейдэ няагдадаг. Тобшолон хэлэбэл, ажалай түрүүшүүл магтаал хайрада хүртэжэ, халуун анхаралаар хүреэлэгдэдэг байна. Эдэ бүхы моральна хэмжээ ябуулганууд хүнэй сэдьхэл зүрхэндэ бүхөөр хадуугдажа, улам һайнаар ажаллаха зориг түрүүлдэг байна ха юм.

Колхозой партийна комитет социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо соносхохо талаар нилээд ехэ юумэ хэдэг байна. Колхозой һү һаалиин бүхы фермэнүүдээр ябаһан тула Ягодныхи һү һаалиин фермын харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд тухай дурдаха дуран хүрэнэ.

Тус фермэ нэгэ муухан байра соо улаан булан түхеэрһэн юм. Зүгөөр, энэ улаан булан соо ороһон хүн бүхэн фермын ажал хүдэлмэритэй һайн танилсаха байна. Юуб гэбэл, фермын коллективэй зорилго, хэжэ байһан ажал эндэ тоб байса харуулагданхай.

Фермын түрүү һаалишадай фото-зурагууд, коллективэй тодорхойлхы жэлдэ дүүргэхээр абаһан социалис уялганууд, социалис мүрысөөнэй гуримүүд, социалис уялганудай дүүргэлтые харуулһан самбар. «Мүнөө дэр хэн түрүүлжэ ябанаб?» гэһэн дайшалхы хуудаһан, Мартын 8-да зорюулагдаһан стенд, һаалишадые мүрысөөндэ уряалһан лозунгнууд, һаалишадай ажал хүдэлмэриин үдэр бүриин дүнгүүд — эдэ бүгэдэ уран гоёор зураглан харуулагданхай. Ягодныхи, мүн Булагай, Озёрно ба Тохойн фермэнүүдтэшье харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд мүн лэ зохидоор түхеэрэгдэнхэй.

Колхозой һаалишадай дунда социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэһэнэй үрэ дүн мүнөө элеэр харагдана. Ягодныхи һү һаалиин фермын коллектив, жэшээлхэдэ, (фермые даагшань С. Г. Черных) гүрэндэ һү худалдаха 1973 онойнгоо түсэб нэгэ һара урид дүүргээ һэн. Тиигэжэ тус фермын коллектив КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, партиин Сэлэнгын райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Тиихэдэ Ягодныхи фермын тугалшад 1973 ондо 100 үнеэн бүриһөө 105 тугал түлжүүлжэ шадаа. Энэ фермын һаалишад партиин райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугые байгша оной январь, февраль һаранудташье алдаагүй.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой фермэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй эршэтэ ажалаар гүрэндэ һү худалдаха энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэб мартын 5-да дүүргэгдээ. Нэгэдэхи кварталай туршада тус колхозой һаалишад 2400 центнер һү гүрэндэ худалдаха аад, мартын 5-най үдэр 2431 центнер худалдаад байгаа.

Колхозой партийна организаци һаалишадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ ёһын тэдысэ бэшэ, харин творческоор хандана. Материальна ба моральна урмашуулга зүбөөр хэрэглэнэ, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо мэдээжэ болгохын тула харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые һайнаар хэрэглэдэг байна гээд тобшолол хэхэ байнабди.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

Эгликинотско районно электростанци Чукотско национальна округой Иультинска райондо оршодог юм. Энэ шэрүүн хүйтэн хизаарта ажаһуугшадта гэрэл, эндэхи предприятинуудта электрын элшэ хүсэ дамжуулан үгэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электростанциин дежурна инженер Вера Тетерина (зүүн гарһаа) ба халаанай начальник, инженер Любовь Гладыш.

ТАСС-ай фотохронико.

Табан жэлэй барилганууд

ДАРДАМ ХАРГЫ ЗУРЫХА

Асфальтаар хушагдаһан шоссе харгы Баргажан голой эрьеэр зубшан зурьна. Отологдоһон модо уга зангаарнь ашаһан КРАЗ, МАЗ машинанууд үдэр һүниие илгангүй энеэгүүр гүйлгэлдэнэ. Хэдэхэн жэлэй саана эндэ машинын ябахаар бэшэ намаглиг газар байгша һэн. Эндэ хайр шорой адхажа, Хурамхаанай аймагай Майск хүрэтэр харгы татаха гэһэн зорилго «Иркутсклесстрой» трестын Баргажанай СМУ-гай барилгашадай урда табигдаһан юм. Тиигэжэ 1969 онһоо шэнэ харгы баригдажа эхилээ бэлэй. Баргажанай адагһаа энэ харгын утань 214 километр. Мүнөө тэрэнэй 97 километрынь асфальтаар хушагдажа, ашаглалгада үгтэнхэй. Хурамхаанай, Онёгой, Баргажанай леспромхозуудай коллективүүдэй ойдо бэлэдхэһэн модон энэ харгыгаар шэрэгдэжэ байна. Холын Хурамхаанай леспромхозой хүдэлмэришэдэй бэлэдхэһэн модо саг болзор соонь шэрэхын тула энэ харгые ойрын саг соо асфальтаар хушажа дүүргэхэ ёһотой бологдоно бшуу.

— Байгша оной зун энэ харгые Майск хүрэтэр асфальтаар хушажа дүүргэхэ уялгатайбди. Энэ харюусалгатай ажал саг болзор соонь дүүргэхын тула мүнөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ байнабди. Дулаан боломсоор асфальтаар хушажа эхилхэмнай, — гэжэ Баргажанай барилга-хабсаралгын управлениин главна инженер И. Г. Балдаков хөөрэжэ байгаа һэн.

Үшөө 117 километр харгые нэгэ зун соо асфальтаар хушаха гээшэ тиимэ бэлэн бэшэ ааб даа. Юуб гэхэдэ, энэ харгы юрын харгы бэшэ, 40—50 тонно ашаатай машинанууд жэлэй дүрбэн сагта ябаха байна бшуу. Энэ харгы удаан саг соо ашаглагдахын тула һайнаар асфальтировалагдаха ёһотой. Асфальтаар хушахын урда тээ 50 сантиметр зузаанаар жэжэ шулуу адхажа, жэгдэлхэ байна. Юбилейная һууриһаа Майск хүрэтэр 650 мянган кубометр шулуу адхаха ёһотой. Мүнөө энэ ажалда «КРАЗ-255» түхэлэй арбан хоёр машина хүдэлжэ байна.

— Шулуу адхан жэгдэлхэ ажалаа майн тэн багаар дүүргэхэбди. Тиигээд лэ харгыгаа асфальтаар хушажа эхилхэбди. Манай хүдэлмэришэд энэ ажалаа 70 үдэр соо дүүргэхээр уялга абанхай. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула мүнөөнһөө ехэ бэлэдхэл хэжэ байнабди, — гэжэ барилгын участогай начальник Анатолий Васильевич Баранцев бидэндэ тайлбарилжа үгөө һэн. Энэ участогай хүдэлмэришэд зунайнгаа хүдэлмэридэ ялала һайнаар бэлдэһэн байна. Барилгын гол шухала материал иишэ сум асарагданхай. Асфальт бэлдэхэ оньһон түхеэрэлгэнүүд заһабарилагдажа, бэлэн болгогдонхой. Мүнөө арбан хоёр машина харгы дээрэ хайр адхана. Хоёр грейдерээр хайр шулуун тараагдажа, жэгдэлэгдэнэ. Байгша он соо эдэнэр Аргада гол дээгүүр 300 метр утатай хүүргэ табиха юм. Мүнөө хүүргын тулганууд табигдажа байнхай. В. И. Хребтовой даадаг бригадын хабсаргагшад энэ хүүргын барилгые декабриин 1-дэ дүүргэжэ, ашаглалгада үгэхөөр уялга абанхай. Мүнөө тус хүүргын барилгын 32 процент ажал хэгдээд байна. Коммунист Владимир Иннокентьевич Хребтовой даадаг бригадын хабсаргагшад жэлэй эхинһээ һара бүриин даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр үгэдөө хүрэхэл байха гэжэ һанагдана.

— Баргажанай адагһаа Үүрэг хүрэтэр табяад километр болодог. Эндэ эгээл хүндэ участок дайралдаа. Хэдэн мянган кубометр модо отолон сэбэрлэжэ, добо газар һэтэ сохин харгы гаргаабди. Үүрэг хүрэтэр 1 миллион 150 мянган кубометр хайр адхаһан байнабди. Зарим һабтар, намаглиг газарнуудта нэгэ метр зузаан шоройгоор адхагдаа, — гэжэ харгы баридаг участогай начальник А. В. Баранцев хөөрэнэ.

Энэ участогай хүдэлмэришэд дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ бүри габшагайгаар хүдэлжэ, шэнэ харгыгаа ашаглалгада үгэхөөр уялга абаад, эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байна.

Энэ управлениин барилгашад харгы бариһаа гадна, модошодто байрын гэрнүүдые, соёлой ордонуудые, саадяслинуудай байшангуудые барижа ашаглалгада үгэжэ байдаг. Эдэнэр дүрбэдэхи тодорхойлхы жэлдэ 3 миллион 439 түхэригэй барилга хэхэ. Тэрэнэй 1 миллион 200 мянганиинь харгын, 298 мянганиинь байрын гэрнүүдэй, 290 мянганиинь байдал һудалай, соёлой барилганудта гаргашалагдахаар хараалагдана.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ПРОФСОЮЗУУДАЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

ВЦСПС-эй Президиумэй үргэн заседани апрелиин 5-да болоод, профсоюзуудай Центральна Комитедүүдэй, республиканска, хизаарнуудай ба областной Соведүүдэй түрүүлэгшэнэр хүдэлмэридэнь хабаадаба.

«Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглажа эхилһээр 20 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Алма-Атада зарлагдаһан баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэһөө эшэ үндэһэтэй, Совет профсоюзуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» гэһэн элидхэл КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ А. Н. Шелепин хээ.

ВЦСПС-эй Президиум нүхэр Л. И. Брежневэй үгэ дотор найруулагдаһан бодомжонууд ба тобшололнуудые хүсэд, бүрин һайшаагаад, ажалшадай дунда ябуулдаг хүдэлмэриингөө үндэһэ һуури болгохыень, хүдөө ажахын бүхы продуктнуудые гүрэндэ худалдаха талаар 1974 онойнгоо түсэбүүдые, абаһан социалис уялгануудаа колхоз, совхоз бүхэнэй заабол дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ тэдэниие элсүүлхыень профсоюзуудай Соведүүд ба комитедүүдтэ, профсоюзна бүхы эмхинүүдтэ дурадхаа. Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар тодорхой тогтоол баталан абаба.

(ТАСС).

Улаан-Удын аймаг[...] рүү хонишодой нэгэ[...] лий Самуилович Акн[...] үнгэрэгшэ жэлдэ зуу[...] хонин бүриһөө 100 [...] түлжүүлжэ, хонин [...] 4 килограмм 200 грам[...] һо хайшалан юм.

Тус бригадада Иван[...] рианович Акинфие[...] жэлэй туршада ху[...] навр худэлнэ. Энэ ху[...] жэлэй туршада мал [...] худэлмэрилнэ. Энд[...] Григорьевич Гордеев [...] жэлээ хурьгашаан [...] лана.

Түсэбтэ табан жэл[...] дорхойлхы, дүрбэдэ[...] «Дружба» колхозой[...] хонишон С. С. Акинф[...] нин бүриһөө хурь[...] жүүлхэ социалис уял[...] лан абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (з[...] һаа) дүй дүршэлтэй [...] шан И. А. Акинфие[...] лагша хонишон С. С. [...] фнев гэгшэдые хара[...]

З. ВЕСНИНА[...]
фото[...]

ЗЭДЭҺЭЭ МЭДЭЭСЭНЭ

ТҮРҮҮШЫН ЗУУТАД ТОДОРНО

Аймагаймнай бүхы хонишод партида, совет арадта, КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада харюусан, социалис мүрысөөндэ оролсоод, табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ 130 мянган хурьга абаха уялга абаһан юм. Мүнөө аймагта түл абалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байнхай. Хонин ажалай энэ халуун хаһада һайнаар бэлдэһэн олонхи хонишод мүрысөөндэ эрхимлэнэ.

Мүнөө жэлдэ «Октябрьский» совхозой хонишод аймаг дотороо эгээн түрүүлэн зуутанай тоо нээбэ. Нина Лубсановагай хүтэлбэрилдэг эхэ хонидой отарын коллектив 603 хонидһоо 605 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлнэ. Үшөө 80 хонин хурьгалхаар хүлеэгдэнэ. Тиихэдэ Дамба Цыбеновэй бригада баһал зуунһаа 101 хурьга абанхай.

«Заречный» совхозһоо Д. И. Плюснин, Ленинэй орденто Борьёогой совхозһоо Б-Н. Г. Гомбожапов, Д. Г. Доноев, «Коммунизм» колхозһоо Х. Ч. Дымбрылов гэгшэд зуунһаа зуу, зуу гаран хурьгадые абаба.

Аймагай түбтэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн хонишод-зуутадай хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг үргэгдэбэ.

КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБ — БОЛЗОРҺОО УРИД

Аймагай һаалишад, малшад абаһан социалис уялгануудаа амжалтатай һайнаар дүүргэхын тулада жэлэй эхинһээ хойшо оролдоһон юм. Мүнөө эдэнэр болзорһоо урид — мартын 24-дэ гүрэндэ һү худалдаха кварталайнгаа түсэб дүүргэбэ. Аймагай колхоз, совхозууд түсэбөөр хараалагдаһан 18800 центнерэй орондо 18813 центнер һү гүрэндэ тушаагаа. Энэнь үнгэрһэн жэлэй түрүүшын кварталайхиһаа 41 процентээр үлүү болоно. Аймагта бүхыдөө кварталай дүүрэтэр 1600 центнер һүн түсэбһөө гадуур тушаагдаха юм.

«Коммунизм», Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудай, Ториин совхозой һаалишад болзорһоо урид түсэбэй дүүргэлтэдэ горитойхон хубитаяа оруулалсаһан байна. Үшөөтэйнхид — 321, инзагатынхид — 216, ториинхид 182 центнер һү түсэбһөө үлүү тушааба. Мүн Ленинэй орденто Борьёогой совхоз түсэбһөө гадуур һү тушаажа эхилэнхэй.

М. ГАЛСАНОВ.

ҺУРАЛСАЛА ХАРЮУСАЛГАТА ШАТА

Марксистско-ленинскэ һуралса жэлэй түгэсхын урда тээ

Политическэ, экономическа һуралсалай жэлэй шиидхэхы шата ерэбэ. Партийна организацинууд, пропагандистнар һуралсалай дүнгүүдые гаргахаар бэлдэнэ, коммунистнууд, комсомолшууд, партийнабэшэ эдэбхитэд политическэ, теоретическэ эрдэмээ хэр зэргэ дээшэлүүлээб, энэнь хэр аша үрэтэй байгааб гэжэ согсолхоор бэлдэжэ байна.

120 мянга гаран хүн һуралсана. Эдэнэр политическэ, экономическа эрдэм, марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал, партиин XXIV съездын, КПСС-эй ЦК-гай апрелиин, декабриин (1973 оной) Пленумүүдэй материалнуудые, ССР Союзай 50 жэлэй ой тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ хэлэһэн үгыень, РСДРП-гэй хоёрдохи съездын болоһоор 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанай материалнуудые шудална. Һуралсалай энэ жэлэй онсо шэнжэ гэхэдэ, В. И. Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулгые, бэшэһэн зохёолнуудыень, КПСС-эй теориин болон политикын шухала шухала асуудалнуудые, марксистско-ленинскэ сурталай таһаршагүй хуби болохо мүнөө үе сагай гол шухала асуудалнуудые ажалшад ехээр һонирхон шудална. 230 политическэ һургуулида, теоретическа семинарнуудта манай партиин политическэ ажал ябуулгын асуудалнуудые. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ зохёогдоһон эб найрамдалай программые бэелүүлхын тулада эдэбхитэйгээр эрхилжэ байгаа ажал ябуулгыень үзэнэ.

Политическэ, экономическа эрдэм шудалхадаа, совет хүнүүд ажахы болон культурын байгуулалтын асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана, коммунис ёһоор ажаллаха хэрэгтэнь туһална. Мүнөө политическэ һуралсалай жэлые эмхитэйгээр дүүргэхэ зорилго табигдана. Партийна организацинууд, комитедүүд һуралсалай программа хэр дүүргэгдэнэб гэжэ хаража үзэхэ, ямбаа гээгдэһэн байгаа һаань, хүсэлдүүлхэ хэмжээ абаха болоно. Эндэ юу хэжэ болохоб? Нэмэлтэ занятинуудые хэхэ, консультаци эмхидхэхэ мэтээр һурагшадта туһалха хэмжээ абаха хэрэгтэй. Железнодорожно, Советскэ районуудта, Кабанскын, Хяагтын, Улаан-Үдын, Прибайкалиин аймагуудта политическэ, экономическа һургуулинуудай һурагшадта нэмэлтэ лекцинүүдые уншадаг, һурагшадта туһаламжа (консультаци) үзүүлхэ мэтын хэмжээ абажа, программын материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалуулна. Энэ жэшээе халан абамаар гэжэ һанагдана.

Апрелиин эсэс багаар хүдөө нютагуудта, майн тэн багаар городуудта түгэсхэлэй хэшээлнүүд үнгэргэгдэхэ байна. Эдэ хадаа һургуулинууд болон семинарнуудай хүдэлмэриин шухала шата болоно. Политическэ, экономическа һуралсалда ябадаг хүн бүхэнэй үзэһэн юумэеэ гүнзэгыгөөр хадуужа абахаар эдэ хэшээлнүүдые ялас гэмээр үнгэргэхэ ёһотой.

Түгэсхэлэй хэшээлнүүд хадаа коммунистнууд болон комсомолшуудай политическэ эрдэмээ хэр дээшэлүүлһыень, Уставай эрилтые хэр дүүргэжэ байһыень харуулһан шалгалта болоно. Үзэһэн предмедэй гол шухала асуудалнуудые иимэ хэшээлнүүд дээрэ табибал зохисотой. Эдээниие зүбшэн хэлсэхэдээ, программын материалнуудые хэр гүнзэгыгөөр шудалааб гэжэ пропагандистнар һурагшадаа шалгаха аргатай байха болоно. Коммунис байгуулалтын теориин болон бодото байдалай шухала асуудалнууд, манай партиин гадаадын политика, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй гадаадын оронуудаар ябажа ерэһэн дүнгүүд иимэ хэшээлнүүд дээрэ ехэ һуури эзэлхэ ёһотой.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 оной) Пленумэй материалнуудые, энээн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ, мүн шэнэ газар ашаглажа эхилһээр 20 жэлэй ойдо зорюулһан Алма-Атадахи баярай суглаан дээрэ хэлэһэн үгыень, парти болон совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга болон энээнһээ хойшо гараһан бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тогтоолнуудые түгэсхэлэй хэшээлнүүд дээрэ мүн лэ зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэй.

Түгэсхэлэй хэшээлнүүд элдэб аргаар үнгэргэгдэжэ болохо юм. Шалгалта хэжэ, үргэн хөөрэлдөө үнгэргэхэдэ болоно. Рефератуудые, даалгабаринуудые хэхэдэ хамаагүй. Мүн теоретическэ, научно-практическа конференцинүүдые үнгэргэхэдэ болохо. Тобшоор хэлэхэдэ, һурагша хүн бүхэн үзэһэн материалаа ойлгоһоноо харуулха, коллективүүдэйнгээ хүдэлмэри һайжаруулха тухай һанамжа дурадхалаа оруулха, тэдэнээ бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ ёһотой.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ, тэрэнэй филиалнуудта, аймагуудай партийна эдэбхитэдэй һургуулинуудта һуралсалай түсэбэй ёһоор шалгалтанууд үнгэргэгдэхэ болоно. Коммунис байгуулалтын, дэлхэйн хүгжэлтын гол шухала асуудалнуудые марксизм-ленинизмын сурталай ёһоор гүн гүнзэгыгөөр хаража үзэхын тулада теоретическэ болон научно-практическа конференцинүүд олон газарта үнгэргэгдэдэг болонхой. Марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ, Кабанскын, Прибайкалиин, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын аймагуудай партийна эдэбхитэдэй һургуулинуудта иимэ конференцинүүд үнгэргэгдэдэг боложо гуримшаһаниинь һайшаалтай. Жэшээнь, Хэжэнгын, Баунтын, Захааминай, Түнхэнэй аймагуудта, Октябрьска райондо ниитын үйлэдбэриин аша үрэ ехэдхэхэ арга замууд тухай, ажахые эрхилхэ гурим тухай асуудалда зорюулжа, иимэ конференцинүүд үнгэргэгдэһэн байгаа. Бэеэ даагаад һуралсадаг хүнүүдые иимэ конференцидэ хабаадуулха гээшэ тон шухала.

Партийна һуралсалай доодо, дунда шатануудта КПСС-эй дотоодын ба гадаадын политикын гол шухала асуудалнуудые түгэсхэлэй хэшээлдэ табибал һайн. Теоретическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг коммунистнууд үшөөл бии гэжэ марталтагүй. Эдэнэр занятидаа мүртэй ябадаггүй, бэлдэдэгшьегүй, уншаха ёһотой номуудаа үзэдэггүй, хөөрэлдөөндэ хабаададаггүй юм. Улаан-Үдэ городой локомотивна депогой, Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхозой болон бусад партийна организацинуудта иимэ коммунистнууд дайралдадаг байна. Түгэсхэлэй хэшээлнүүд иимэ хойрог коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһалха ёһотой.

Партийна комитедүүд, пропагандистнар комсомолой политическэ һуралсалые эмхитэйгээр түгэсхэхэ хэмжээ абаха ёһотой. «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриие бодотоор бэелүүлхын түлөө» гэһэн уряа доро Ленинскэ зачедүүдай дүн гаргалгатай һуралсалайнь жэлэй түгэсхэл ерэхэ байна. Түгэсхэлэй хэшээлнүүд дээрэ залуушуул үзэһэн материалаа хэр гүнзэгыгөөр шудалааб гэжэ шалгаха болоно.

Экономическа һуралсалай жэлэй дүн гаргахадаа, ниитын үйлэдбэриин аша үрэ дээшэлүүлхэ, эрдэм, техникын дэбжэлтэ түргэдхэхэ,

ажалай бүтээсэ дэ[...]
хэ, продукциин шан[...]
жаруулха мэтын [...]
кын асуудалда гол [...]
лаа хандуулха шуха[...]
ралсалай дүнгүүдые [...]
даа, һурагшадай б[...]
тэдэнэй ажал хэрэ[...]
бусад онсо шэнжэ[...]
раада абтаха бай[...]
ойлгосотой.

Коммунис ажалай[...]
линуудта хөөрэлдөө[...]
гэргэгдэжэ, дүн[...]
гаргагдаха ёһотой. [...]
лэй хэшээл хүн з[...]
гүнзэгы бодол т[...]
тэдээндэ дали жэгүү[...]
лан үйлэдбэриин [...]
зорилго шиидхэхэ [...]
элсүүлээ хадаа з[...]
дүүргэжэ шадаха б[...]
гэсхэлэй хэшээ[...]
ёһын тэдыдэ үнгэр[...]
лохогүй. Асууд[...]
урид хубаажа, хар[...]
дээд, заняти үнгэ[...]
лоо һаа буруу. Энэ[...]
дэ халхалһан ябада[...]
байна. Эрилтэ ех[...]
һайнаар һуралсал[...]
гаргагдаха зэргэтэй.

Түгэсхэлэй хэ[...]
пропагандистын шад[...]
дулдыдаха. Үзэһэ[...]
риалайнгаа гол шух[...]
далнуудые тобойлго[...]
нин хөөрэлдөө үүсх[...]
жомоо шудалха [...]
нуудта һурагшадай [...]
татажа шадаха [...]
шухала байна. Д[...]
пропагандистнар, дэ[...]
гуулинуудай багшаа[...]
тодическа соведэй [...]
һуралсалай дүн [...]
хэрэгтэнь һургу[...]
семинарнуудай х[...]
лэгшэдтэ туһалха[...]
но. Залуу пропага[...]
та илангаяа ехэ т[...]
хэрэгтэй. Түгэсхэлэй[...]
хөөрэлдөөн, тео[...]
конференцинүүдэй [...]
сэбүүдые партиин [...]
политическэ гэгээр[...]
шан КПСС-эй рай[...]
эльгээгээ. Парти[...]
мууд болон парт[...]
политическэ гэгээр[...]
бинедүүдые даа[...]
семинар үнгэргэгд[...]
систско-ленинскэ [...]
лые аша үрэ ехэ[...]
хо тухай, һуралса[...]
эмхитэйгээр үнгэ[...]
хай дэлгэрэнгы [...]
эндэ болоо һэн.

Партийна комите[...]
литическэ гэгээрэ[...]
недүүд һуралсалай[...]
гахын тулада бэлэ[...]
хүдэлмэри ябуулж[...]
Хурамхаанай, Б[...]
Яруунын, Хорин[...]
та, Улаан-Үдэ хот[...]
гандистнарай сем[...]
эдэ асуудалнууд [...]
Прибор бүтээлгы[...]
онно заводуудай, [...]
мебельнэ комбина[...]
дагатаин леспром[...]
хар-Шэбэрэй ай[...]
нэй нэрэмжэтэ [...]
Улаан-Үдын айм[...]
ра» колхозой бол[...]
ажахынуудай па[...]
тедүүд номой, [...]
хэрэгсэлнүүдэй [...]
нүүдые эмхидх[...]
пропагандистнарта[...]
бүхы юумэ хэһэ[...]

Дүн гаргахада[...]
скэ һуралсал[...]
тээһээнь һайса[...]
дүршэлыень со[...]
байһан дутагда[...]
хо нюдөөр шэнж[...]
шухала. Коммун[...]
лон үргэн ниитэ[...]
политическэ, [...]
эрдэмээ улам [...]
хүсэлтэй болгохо,[...]
һуралсалаа һайн [...]
шэлэхэ, мүнөө [...]
тэдэ таарама һу[...]
хидхэхэ асуудал[...]
на хүдэлмэрилэг[...]
пагандистнарай [...]
да байха ёһотой.

В. [...]
КПСС-эй [...]
политическэ [...]
байшангы[...]

МАРС ДЭЭРЭ ХҮНҮҮД АЖАҺУУХА ГҮ?

НЕДОНДО ЖЭЛЭЙ октябрь соо Бакуда болоһон Астронавтикын уласхоорондын XXIV конгрессдэ хабаадагшадай үмэнэ иимэрхүү асуудал табигдаа һэн. Иимэ ехэ хөөрэлдөөн конгрессүүдэй түүхэдэ түрүүшынхеэ болоо. Эндэ совет планетолог профессор Василий Морозов түрүүлэгшээр һуугаа. Марс дээрэ уласхоорондын лаборатори тодхоһоной хэрэг бии гү даа, али үгы гү гэһэн асуудал ямаршье мэргэжэлтэ зүбшэн хэлсэлгын үедэ түрүүгааршье табяагүй. Наранай аймагта хамаатай ондоо зам дээрэ (газарайхиһаа бэшэ) шэнжэлэлгын талмай бии болгохо шухала байһанда һэжэглэлтэгүй.

Энэ хуралдаае нээхэ зуураа, Астронавтикын уласхоорондын академиин президент, профессор Чарльз Старк Дрейпер ингэжэ мэдүүлээ: асари ехэ зорилго бүлгэмнай шиидхэжэ яһала шадаха арга хабатай болоһон дээрэһээнь, энэ асуудал зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаа бшуу. «Марс дээрэ хүнүүдээр хүдэлгэгдэхэ лаборатори тодхолго туйлай ехэ зорилго бэелүүлһэн ушар болохо һэн гэжэ тоолнобди.

Ондоо планетэ дээрэ «эрдэм наукын хотохоние» тогтоон байгуулхын тула ехэ оюун бэлиг, туйлай ехэ мүнгэ зөөри хэрэгтэй болохо. Иимэ гарганшые нэгэ орон гансаарханаа дүүргэжэ хүрэжэ шадахагүй. Тиимэһээ, энэмнай дэлхэйн бүхы хүнүүдэй хамтааран гаргаһан оролдолго болохо гээд түсэбүүд сөөгоо бэшэбэдэ ёһотойбди. Тиигээгүй һаа, манай проект, алтад гэхэдээл, «сааpһан дээрээ үлэшэхэ» байһэн һанамжа хүнүүдэй хэлэһэн үгэ соо үдэлээ бэлэй.

Хэйшье мэдэхэдэ, автомадуудай туһаламжаар абтаһан мэдээнүүдые нарин нягтаар хараада абалсан, проектын тус тус хубинууд гаргадажа үзэгдэхэ юм ааб даа. «Марс-2», «Марс-3» гэжэ совет станцинууд, «Маринер-9» гэжэ американ станци ниидэхэдээ, олон тоото мэдээнүүдые асараа һэн. Тэдэнэй туһаламжаар энэ проектые юрэнхы дээрэнь мүнөөшье зүбшэн хэлсэхээр юм. Мүнөө замбуулинаймнай хүршэдэ «Марс-6» гэжэ станциин буулгын аппарат ошожо буунхай, «Марс-7» гэжэ автомат станци тус планетын оршондо хүрөөд, ниидэжэ ябана. Үшөө хэдэн иимэ станцинууд ниидэһээр. 1975—76 онуудта американ «викингнүүд» эльгээгдэхээр түсэблэгдэнэ.

Хүнүүд Һарада ошобошье, тэрэнэй нюусануудые тайлбарилаагүй гэжэ шэнжэлгэнүүд лаблан харуулба. Яахадааб гэхэдэ, хүнүүд һара дээрэ даншье бага саг соо байгаа бшуу. Автомадууд тэндэхи ушар байдалые тэмдэглэжэ, дамжуулжа шадахашье һаа, хараһан үзэһэнөө удхалан согсолжо бирахагүй ха юм.

Марс дээрэ хүнүүдэй ажаллаха лаборатори хэзээшьегүй түхеэрхэл болохобди гэжэ энэ хуралдаан дээрэ үгэ хэлэһэн бүхы хүнүүд нэгэ һаналтайгаар мэдүүлээ.

Эрдэмтэд ямар зорилгонуудые табинаб, тэдэнһээл эрдэм наукын энэ хотохоной түхэл шэнжэ бүрин тодорхойлогдохо байха. Энээн тушаа доктор **Ольгэрд ВОЛЧЕК** (Польшо) ингэжэ хэлээ:

— Марс дээрэ лаборатори эмхидхэлгэ — үнэтэйхэн сэнтэй хэрэг. Ушар тиимэһээ ондоо тээ хэхэнь бэрхэшээлтэй гү, али хэхын аргагүй туршалгануудые шадаал һаа, түсэблэхэ зэргэтэйбди. Би һаа, иимэ асуудалнуудые табиха гэжэ дурадхаха һэм. Газар дээрэ тодорхойлогдоһон, гол шухала гэжэ нэрлэгдэһэн ойлгомжонууд Марс дээрэ тэрэл хэбээрээ үлэдэг гү? Газар дээрэ мэдэгдээгүй химическэ холисонууд, минералнууд, физическэ ба химическэ зүйлнүүд тэндэ үгы юм аа гү? Элдэб янзын материалнуудта, эд бүдүүдтэ, ургамалнуудта, ан амитадта Марс дээрэхи оршон байдал ямар нүлөө үзүүлнэб? Ерээдүй сагта ошохо экспедицинүүдые, тэндэхи нютагайнь материалнуудые хэрэглэн, амин шухала гол зүйлнүүдээр, нэн түрүүн кислородоор, уһаар, эдеэ хоолоор хангаха арга боломжо бии гээшэ гү?

МЭДЭЭЖЭНЬ: ШЭҢГЭН ҺЭРХИГЭР АГААРТАЙ, ХҮЙТЭН ПЛАНЕТЭ. ШЭНГЭН УҺАН БА КИСЛОРОД ҮГЫ. 80 ГҮ, АЛИ ДЭЭШЭЭШЬЕ ПРОЦЕНТ УГЛЕКИСЛЭ ГАЗҺАА БҮРИДЭНЭ. УРГАМАЛНУУДАЙ ГҮ, АЛИ АМИТАДАЙ МҮР САРААШЬЕ ДАБ ДЭЭРЭ ҮЗЭГДӨӨГҮЙ.

ТОДОРХОИЛХО ХЭРЭГТЭЙНЬ: АЖАҺУУХАДА, НАУЧНА ХҮДЭЛМЭРИ ХЭХЭДЭ ТААРАМЖАТАЙ НАУЧНА ЛАБОРАТОРИ МАРС ДЭЭРЭ ТОДХОЖО БОЛОХО.

— Марс дээрэ ехэ тооһоной бии байһаниинь мэдээжэ, — гээд, доктор Волчек үгэеэ үргэлжэлүүлбэ. — Тиихэдээ тооһонуудай дунда зэргын хэмжүүр микрон шахуу гээшэ ха. Гал шэл, приборнууд, аппарадууд болон механизмуудые, мүн гэр байрануудые «пудра» шэнги тиимэ тооһонуудһаа хамгаалха онол аргануудые шэнжэлхэ шухала.

Тэрээнһээ гадна, планетэнүүд хоорондын экспедицинүүд ядерна двигательтэй онгосонуудаар бэелүүлэгдэхэ гэжэ хараадаа абаха хэрэгтэй. Тиихэлээрээ, ураанай хэбтэшэ бэдэрхэ хэрэг гарана. Лабораториин элшэ хүсэнэй эрилтэ хэрэглэмжэ хангахын тула ядерна түлишэ мүн лэ хэрэгтэй болохо.

Мүльһэнэй суглардаг гансахан газарынь лэ полярна «малгайнууд» (захa газар) байжа магад. Гэбэшье эндэхи температура Цельсеэр 190 градус хүрэтэр хүйтэрдэг. Тиимэ болохолоороо, тусхай механизмуудай туһаламжаар мүльһэ абажа асарбал, аюулгүй байха ха. Тиимэ механизмуудые ухаалан зохёохо, жолоодожо һураха хэрэг гарана...

«Барилгын асуудал» — ерээдүйн хуралдаанай хэрэг болохо гэжэ энэ хөөрэлдөөнэй эхин дээрэ конгрессдэ хабаадагшад ойлголсоо. Тиигэбэшье, энэ асуудалые тэдэнэр дайрангүй гараха аргагүй байба.

Академик Александр МИХАЙЛОВ (Советскэ Союз): Газарһаа Һара хүрэтэр ошоһонһоо Марс хүрэтэр ошохо замай 200 дахин холо байгаашье һаань, Һара дээрэхитэй, жэшэбэл, Марс дээрэ барилгын хүдэлмэри хэхэдэ һурагүй хүнгэн байха. Нэн түрүүн яахадааб гэхэдэ Марс дээрэ үдэр, һүниин һэлгэлдэхэ үедэ температура ехээр хубилдаггүй. Тодорхойлон хэлэбэл, тэндэ дан ехэ халуун болодоггүй. Энэнь шухала байна. Хэнэйшье мэдэһээр, хүйтэнтэй жэшэбэл, дулаанһаа бэеэ абархань нилээд бэрхэтэй бшуу.

Һара дээрэхидэ орходоо Марс дээрэ байгаалиин баялиг, тодорхойлон хэлэбэл, минералнууд элбэг гэжэ энэ планетын дүрсэ буулгаһан һүүлэй зурагууд найдуулна. Тэндэһээ кислород ба бусад шухала химическэ элементнүүдые абаха арга олдожо болохо гээшэ ха.

Профессор Вильям ПИКЕРИНГ (США): Марсын шанга хүйтэн, халуунһаа айһанай хэрэггүй. Антарктидада хүнүүд, техникэ далаад градус хүйтэндэ үни заяанһаа хойшо хүдэлнэ ха юм. Энэ дүй дуршалые һэрюуншэг уларилтай хүршынгөө дайда дээрэ амжалтатайгаар хэрэглэжэ боломоор...

Профессор Ричард ДЕВИС (США): Марс дээрэ лаборатори хэрэгтэй. Теэд, заншаһан ойлгомжын ёһоор лэ хэлтэй гү: дарагар һайн, саг үргэлжэ хүдэлдэг гэр байрануудтайгаар? Энэ шэнжэлхы түбые анха түрүүн шухала приборнуудаар, өөрөө ябадаг лабораторинуудаар хангаад, харин заһабари хэхын, абтаһан мэдээсэлнүүдые суглуулхын тула тэрээ руу хүнүүдые эльгээгээ һаа, дээрэ аалам. Мүн ондоошье арга бии: Марс дээрэхи ажахые хангахын тула оньһон түхеэрэлгэ хэрэглэжэ болохо...

Марс дээрэ эмхидхэгдэхэ уласхоорондын лабораториин проект тухай түрүүшын хөөрэлдөөн энээгээр дүүрэв. Гэхэ зуура, Астронавтикын уласхоорондын академи иимэ хуралдаа 1974 ондо зарлахаар түсэблэнэ.

Олег СЕРГЕЕВ.
(АПН).

МОДО ЗӨӨХЭ ХАРГЫН КОМБАЙН

Үбэлдөө модо зөөдэг харгынуудые баридаг, найнаар байлгадаг «ВМ-12» түхэлэй машинануудые Шипицынскэ заһабарилгын - механическа завод (Архангельска областъ) бүтээжэ эхилэнхэй.

Энэ агрегат модо зөөдэг «МАЗ-509» түхэлэй хүсэтэ автомобилиин үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаа. Элдэб зэр зэмсэгүүдые шагтагалаад, энэ машина модо зөөдэг харгынуудые сэбэрлэдэг, нюруунь жэгдэлдэг, талмайхануудынь уһаар хангадаг юм. Леспромхозуудта хэрэглэгдэдэг харгын бусад механизмуудта орходоо тэрэ хоёр дахин үлүү ехэ бүтээсэтэй. Хойноо шагтагалха уһатай цистернэнь бүлеэдхэдэг түхеэрэлгэтэй. Энэнь Хойто зүгэй оршон байдалда ехэ шухала юм. Зуна сагта энэ цистернын оронд ашаагаа өөрөө буулгадаг түмэр кузов гү, али түлишын цистернэ шагтагалжа болоно. Энэ түхеэрэлгэнь мүн лэ предприяти дээрэ бүтээгдэнэ.

(ТАСС-ай корр.).
Архангельск.

ФЕРМЭНҮҮДТЭ ХЭРЭГТЭЙ МАШИНАНУУД

Ой модоной машина бүтээдэг Красноярска завод сенаж ашаалха погрузчигуудые гаргаба. Хизаарай Тюхтетскэ райондо туршалга гарахадаа, нэгэ иимэ машина табан хүнэй хэхэ ажал гансаарханаа бүтээхэ байба.

Тус заводой конструкторска бюрогой ухаалан зохёогшодой байгуулһан энэ шэнэ механизм фермэнүүдтэ хэрэглэгдэхэ юм. Энэ машина түхэлэйнзаараа модо ашаадаг погрузчигта адли: «ДТ-75» түхэлэй трактор дээрэ вонзогор ута годли табигдаад, тэрэнэй үзүүртэ хабшуурга хэгдэнхэй.

(ТАСС-ай корр.).
Красноярск.

Энээниие мэдэхэ һэи гүт?

САҺАХАН ХЭДЫ ШЭНЭЭН ТАТАНАБ?

Нээрээһээшье, саһахан хэды шэнээн татадаг хаб? Багашье, ехэшье шэгнүүртэй гэлсэхэ. Али талаһаань абажа үзэнэбта тэрээнһээл болохо...

Лаборанткаар хүдэлдэг Тоня Седлак газаашаа хэдыдэхеэ гүйжэ гараад лэ ерэхэдээ:

— Юундэ саһа бордоһон болоногүй гээшэб? — гээд, үрмаа хухарангяар гарнуудаа дэлгэхэ юм.

Бордоһолһон саһан мүнөөдэр ехэл хэрэгтэй һэн! Эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ хэрэгтэй. Зай даа, үни удаан хүлеэгдэһэн саһан орожорхибо.

— Одоошье даа! — гээд, Тоня баярлашаба. Тэрэ басаган хайлажа үшөө үрдеэгүй байһан саһаха антеннэ дээрэһээ ханамжатайгаар абаад, тэрэнээ аргагүй нарин һонор шэгнүүр дээрэ табиба. Шэгнүүрынь — оройдоол 0, 0001 миллиграмм байбал даа! Зүгөөр хэдэн миллиард иимэхэн саһахануud радио-холбоо тогтоохоодо эли мэдэгдэмээр һаад тойбо хэхэ байха.

Хойто зүгэй эрхэ байдалда атмосферын шиниг нойтон радио-холбоондо ямар нүлөө үзүүлдэг бэ гэжэ СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурна зүгэй научна түбэй Зүүн-Хойтохи комплексно эрдэм шэнжэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд шэнжэлһэн байгаа. Энэ хүдэлмэрие амжалтатайгаар дүүргэһэйнгээ түлөө эндэхи лабораториин залуу эрдэмтэ Владимир Осинин комсомолой Магаданай организациин тогтооһон шангай лауреат болоо.

Е. ДЕНИСОВ,
ТАСС-ай корр.

Магадан.

Литвагай ССР-эй холодильнигуудые гаргадаг Алитусска завод «Снайге-11» гэжэ шэнэ компрессионно холодильник бүтээгээ.
Зураг дээрэ: конструктор Витаутас Лабунайтис «Снайге-11» гэжэ холодильник үзэжэ байна.

ТАМАРАЛГАДА ХЭГДЭҺЭН ЗАҺАБАРИ

Саянай ГЭС барижа байһан газарта Енисейн уһан зундаа яшагүй тунгалаг сэбэр юм. Энэ багта уһа руунь тонгойн харахада, оёортонь хабсагайн гайхалтай һонин үзэгдэл обёорогдодог. Энэ «шулуун дэрээбэн» — томо онгосонуудай тамархада ехэ аюултай богоһо шулуунууд гээшэ.

Теэд имагтал Енисей мүрэн дээгүүр тамаржа, Саянай ГЭС-эй турбинануудые хүдэлгэхэ томо мөөрнүүдые абаашаха хэрэг гарадаг. Тэдэнииe түмэр харгыгаар шэрэхын аргагүй, ардагар томонууд ха юм.

Хэдэн һарын урда тээ энэ «шулуун дэрээбэниие» үгы хэхэ гэжэ шиидхэгдээ. Гэбэшье энэ нютагта хаа-яал үзэгдэдэг дулаан үбэл тээсгэнэй мүльһэнэй хадаалгада һаад ушаруулаа. Харин мүльһэнэйнь метр зузаан болоһон хойно һаяшагайл үрэмдэлгын, түрүүшын түхеэрэлгэнүүд эндэ бии болоо һэн. Енисейн бассейнэй управлениин Минусинскын участогай хүдэлмэришэд уһан дорохи хабсагайнуудта нүхэнүүдые үрэмдэн малтаад, тэдээн соогоо газар тэһэлдэг зүйлнүүдые хэхэ юм. Ингэжэ тэһэлһэнэйнгээ һүүлээр аюултай богоһо шулуунуудай үлэгдэлнүүдые мүрэнэй оёороор тараан жэгдэлхэ байна. Тиигэхын тула борной шэнги тусхай түхеэрэлгэ хэрэглэгдэхэ. Иимэ хүдэлмэри хэһэнэй эсэстэ: «Шулуун дэрээбэнэй» һуурида уһанай найдамтай гүнзэгынь — гурба метр болоо» гэһэн заһабари. Енисей дээгүүр тамаралгын дүримдэ оруулагдаха байна.

А. ЩИГЛЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Красноярск.

ГЭР БАЙРЫН ШЭНЭ ХЭРЭГСЭЛНҮҮД

Электрын приборнуудые ажаһуудалдаа бидэ ехээр хэрэглэдэг болообди. Гэрэй олохон хүдэлмэриие электрижүүлхэдэ нэгэ айл жэлдээ 30 үдэр гэхэ гү, али бүхэли һарын амаралта алмаха аргатай гэжэ мэргэжэлтэд тооложо гарганхай. Ажаһуудалда хэрэглэгдэдэг электрын приборнуудай хубида хожомоо олон янзын бүри ехэ хүдэлмэри хүртэдэг болохо.

Ажаһуудалда хэрэглэгдэдэг электроприборнууд ба машинануудые үйлэдбэрилгын хүгжэлтэ тухай. АПН-эй корреспондент Наталия Григорьевагай гуйлтаар СССР-эй хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда хэрэгтэй машина бүтээлгын, ажаһуудалай приборнуудай министрэй орлогшо Иван Иванович Пудков ингэжэ хөөрэнэ.

— Үнгэрһэн табан жэлэй туршада ажаһуудалай электроприборнууд болон машинануудые үйлэдбэрилгын хэмжээн 2,6 дахин ехэ болоо. Юһэдэхи табан жэлэй үедэ тэдэнэй тоо хоёр дахин олошорхо. Ажаһуудалда хэрэглэгдэдэг электро-түхеэрэлгын шэнэ түхэл янза дэлхэйн эрхим һайн иимэ хэрэгсэлнүүдэй шанарта хүрэмөөр байха ябадал туйлаха гэжэ оролдонобди. Иимэ зорилгоор хэрэгсэлнүүдые нэгэн адлирхуу түхэл янзатай болгохо тушаа манай мэргэжэлтэд ехэ хүдэлмэри хэжэ байдаг. Тиихэдээ уласхоорондын организацинуудай һанамжа, дурадхалнуудые хараадаа абадаг юм.

Гэрэй ажаһуудалай техникэ үйлэдбэрилгын технологи саг үргэлжэ нарижуулжа байхада тэрэнэй шанарынь улам һайжарха болоно. Иимэ нэгэ жэшээ дурдабал, эли болохо жэшээтэй. Холодильнигууд ба компрессорнүүдые бүтээдэг заводуудта имагтал нэгэ жэлэй туршада технологиин 80 гаран түрүү онол арга, 70 шахуу поточно лини нэбтэрүүлэгдэһэн байгаа.

Һаяын сагта манай гэр байранууд соо шэнэ ямар машинанууд бии болохоб? Нэгэдэхеэр, манай хуушанай, бата найдамтай туһалагшад — холодильнигууд түхэл шэнжээ хубилгаха, бүри аша туһатай, багтаамжатай, гоё һайхан түхэлтэй болохо байна. 1974 ондо бүтээгдэхэ холодильнигууд соо шэнэ терморегуляторнууд (хүйтэн агаарыень тааруулха оньһон) хэрэглэгдэхэ. Гурбан зуун литр, тэрээнһээшье үлүү ехэ багтаамжатай аппарадууд бии болохо. Автомашинануудта тодхогдохо бишыхан холодильнигууд мүноо үйлэдбэрилэгдэжэ эхилхэнь.

Гэрэй ажаһуудалай шэнэ зүйлнүүдэй дунда программна жолоодолготой, автомат аргаар хубсаһа угаадаг машина бии. Энэ машина ГДР-эй мэргэжэлтэдтэй хамта зохёогдоһон байна. Иимэ машина бүтээгдэжэ эхилээ. Энэ жэлдэ электровентилятортай кухниин фильтр гэрэй эзэн эхэнэрнүүдтэ туһалдаг болохонь. Иимэ оньһон хадаа эдеэ шанахада гарадаг уурал болоод бусад хорото үнэр танарые, углекислэ газые һорожо, агаарые сэбэрлэдэг байна.

Түлеэ залһаар, нүүрһээр, газаар дуталдадаг районуудай хүн зондо зорюулагдажа, шэнгэн түлишэ — солярова тоһоор, керосинаар хүдэлдэг дулаасуулгын пеэшэн ухаалан зохёогдобо. Иимэ пеэшэнүүдые үмсын зуһалангуудта хэрэглэхэдэ ехэ таатай зохид юм.

Мүнөө үедэ шэнэ түхэлэй пылесосууд бүтээн гаргагдахань. Тэдэнэй газаа талань мүнөөнэй түхэл шэнжэтэй, тооһо суглуулдаг амһартань дүүрэхэдээ, дохёо үгэдэг, шлангануудынь автомат аргаар автомобилиин аккумуляторһаа хүдэлдэг байха.

Һаяын сагта манай байранууд соохи кухниин бүхы түхэл шэнжэнь нилээд хубилха гээшэ ха. Гэрэй хүдэлмэриин ехэнхи хубинь зайн галай хүсөөр хэгдэдэг болохо. Мүноошье гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй аяга табагаа угаахадань, мороженo хэхэдэнь, шэнгэн зөөхэй бүлэхэдэнь, коктейль бэлдэхэдэнь, хутагануудаа хурсадахадань электромашинанууд туһална. Сонхонуудые угааха, кофе үйрүүлхэ ба шанаха, мүн бусад олон хүдэлмэри хэхэдэнь баһал зайн галай хүсөөр хүдэлдэг машинанууд һаядаа туһалдаг болохо юм.

Зайн галаар хүдэлдэг ажаһуудалай приборнуудтай — холодильнигуудтай, газова гү ,али электрическэ пеэшэтэй, кухни соохи бүхы юумэ хэхэ машинануудтай, аяга табагаа угааха агрегадуудтай ялагар лампочкануудтай кухниин мебелиие ажаһуудалай техникын талаар хүдэлдэг мэргэжэлтэд, инженер-барилгашад ухаалан зохёожо байнхай. Эдэ комплектнүүд адлирхуу секцинүүдһээ бүридэнэ.

(АПН).

МЕТРО СОО—ЭКСКАВАТОР

Газар доогуур харгы татахын тулада метро баригшад ямар механизмууд болон агрегадуудые туршажа үзөөгүйб даа. Салир түмэрһөө эхилээд, газар түнхин малтадаг щит хүрэтэр бүхы зэр зэмсэгүүд хэрэглэгдэжэ үзэгдөө. Юрэдөө экскаватор лэ мүнөө болотор газар доро оруулагдаагүй бшуу даа.

Кировско-Выборгскэ замай метрогой шэнэ станци — «Эрэлхэг зоригой талмай» гэжэ станци барижа байхадаа, ленинградайхид һаяшаг экскаватор хэрэглэжэ эхилээ һэн. Городой гудамжануудай дорохи гүнзэгы газарта экскаваторые оруулхын тулада тэдэнэр ухаагаа яһалашье гүйлгөө, арга шадабаряа гаргаа. Тэрэниие задалаад, хуби хубиарнь шахтын нүхэ руу доошонь оруулжа. Һүүлээрнь газар дорохи бишыхан талмай дээрэ дахин хабсаргаһан байгаа. Газар малтагшадай хойноһоо барилгашад андэһээл бүхэли шулуун ханада доболжо ороо һэн.

Оньһон аргаар малтагша—экскаватор 25 мянга үлүүтэй тонно шорой, шулуу газар дээрэ гаргахадань ингэжэ туһалаа юм.

В. ГАНШИН,
ТАСС-ай корр.

Ленинград.

Автомобиль бүтээдэг Белоруссиин заводой конструкторнууд 120 тонно ашаа шэрэдэг, газотурбинна двигательтэй шэнэ томо автосамосвалай модель ухаалан зохёобо. Энэ самосвал хотирхо, ябахадаа һайн, тэрэниие жолоодоходо таатай зохид юм. Тэрэ гидравлическа амортизатортай пневматическа поршневой рессортой.

Белоруссиин машина бүтээгшэд ашаагаа өөрөө буулгадаг прицептэй 120 тонныш автопоезд мүн лэ ухаалан зохёоно.

Ашаа ехээр шэрэдэг автомобильнууд промышленна барилгануудта, нүүрһэнэй уурхайнуудта хэрэглэгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Белоруссиин автомобильна заводой конструкторнууд М. Давыдович, В. Михейкин, Э. Гейбер гэгшэд байна.

АПН-эй фото.

СССР-эй медицинын наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, профессор Игорь Солдатов микроскоп болон хирургиин тон нарин инструментнүүдые хэрэглэн, хүнэй шэхэндэ орёо, гайтай операци амжалтатайгаар хэдэг. Куйбышев хотын Д. И. Ульяновай нэрэмжэтэ медицинын институдай оториноларингологиин клиникые толгойлдог юм. Хүнүүдэй шэхэ һонор болгохын тула Игорь Солдатов өөрынгөө хэйэн протезүүдые хэрэглэнэ. Тэдэ протезүүдые синтетическэ материалнууд болон мэнгээрһэнһээ хэдэг байна.

Зураг дээрэ: Игорь Солдатов ээлжээтэ операци хэхын тула протез бэлдэжэ байна. Профессор шэхэнэй гурбан мянга гаран операци хэнхэй. (АПН).

ЗУРГААН ЗУУН ЖЭЛЭЙ ОРООҺОН

XIV зуун жэлэй азербайджан түүхэшэн Абдуррашид Бакуви ингэжэ гэршэлһэн гэхэ. Мүнөө хлопок ургуулдаг Кура мүрэнэй адагта урдань барайгар таридаг олон талмайнууд байһан. Тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүд зургаан зуун жэлэй үнгэрһэн хойно баталагдан харуулагдаа.

Дунда зуун жэлнүүдэй үеын Бяндован гэжэ һууринай үлэгдэлнүүдые малтан шэнжэлхэдээ, археологууд шатаажархиһан нэгэ адха орооһо олоо. Энэ хадаа барайгарай орооһон гэжэ биологууд баримталан тодорхойлоо. Барайгарай орооһон энэ Ширванай тала руу ондоо тээһээ асарагдаагүй юм аа гү гэһэн асуудалда харюу үгтөөгүй байна.

ХАНДАГАЙНУУД КИНОДО БУУЛГАГДАНА

Хилын харуулай бүлэг сэрэгшэд ойн бүтүү шэбэр соогуур арай шамай гаржа ябатараа, гэнтэ хандагайнуудай нэгэ бүлэгтэй уулзашаба. Адар томо амитад харгыһаа зайлахаяа оготшье ларанагүй: тэдэнэр дүтэлжэ ябаһан буу шүүтай хүнүүдые, кинокамера бариһан операторые ехэл һонирхон харанад.

...Оронойманай нэгэ киностудида хилын харуулшад тухай уран һайхан фильм мүнөө үедэ буулгагдажа байнхай. Хүнүүдэй хандагайнуудтай бодотоор уулзаһан тухай нэгэ үзэгдэл кинодо буулгахын тула бүлэг киношод Костромской область зорихо баатай болоо бэлэй. Эндэ, хүдөө ажахын туршалгын областной станцида, хандагайнуудые гэр байра шадарай амитан болгохо хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулагдадаг. Ойн эдэ томо амитад хүнүүдтэ ехэ түргөөр дадажа, операторнуудай урда аягай зохидоор байжа үгэдэг болонхой.

В. ПАШИН.
ТАСС-ай корр.
Кострома.

ДАХИН УУЛЗАТАРАА БАЯРТАЙ...

Боксоор «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө дүрбэн үдэрэй турша үргэлжэлһэн мүрысөөн воскресеньдэ дүүрэһэн байна. Наадаанда хабаадалсаһан боксернууд сооһоо арба нэгэн спортсмен шалгаржа, чемпионой улаан торгон лентээр, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, СССР-эй спортын мастернууд Владимир Султумов (Буряадай АССР), Доржо Зориктуев (Москва), уласхоорондын классай спортын мастер Валерий Стрельников, спортын мастер Иван Груздов (Киргизэй ССР), мастерта кандидат Валентин Авдюшев (Буряадай АССР), спортын мастер Павел Федотов (Буряадай АССР), мастерта кандидат Вячеслав Тарасов (Забайкалиин сэрэгэй округ), мастерта кандидат Владимир Шин (Узбегэй ССР), мастерта кандидат Николай Антонов (Буряадай АССР), спортын мастернууд Юрий Гагарин (Москва), Халматжен Садыков (Узбегэй ССР) гэгшэд болоно.

Урда үдэрнүүдэй наадаанда шалгаржа, харагшадта мэдээжэ болоһон спортсменүүдэй түгэсхэлэй уулзалгын рингдэ гаража ерэхэдэнь, суглааргашад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Эгээл түрүүн 46—48 килограммай шэгнүүртэн — СССР-эй спортын мастер, республикымнай хэдэн удаа чемпион болоһон Владимир Султумов өөрынгөө командын гэшүүн, мастерта кандидат Александр Медведевтэй хүсөө үзэлсэхээ гаража ерэбэ. Боксын һайн техникэтэй Султумов 1973 ондо эдиршүүлэй дундаһаа РСФСР-эй «Ажалай резервүүдэй» бүлгэмэй чемпион болоһон Александртай гурбан раундын туршада наадахада, тэрэнээ нокдаунда оруулжа байгаад шүүжэ, журналай шанда гурбадахяа хүртэбэ. «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ түрүүшынхиеэ хабаадаһан, мүнөө Москвада һураһаар байһан нютагаймнай хүбүүд — спортын мастернууд, тэдэгээн СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадаанда хабаадалсаһан, оронойнгоо студентнүүдэй дунда, мүн Москва хотын чемпион болоһон Доржо Зориктуев, Москвагай ВУЗ-уудай дунда, 1973 ондо Москва хотын чемпион болоһон Александр Дугаров гэгшэд рингдэ гаража ерэхэдэнь, ордондо суглааргашад һаһал нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

РСФСР-эй габьяата тренер Иван Богаевай хүмүүжүүлһэн эдэ хоёр боксер нээрээшье һайн бэлэдхэлтэй, боксын эрхим техникэ харуулжа байгаад наадахадаа, олоной һайшаал, магтаалда хүртэхэ ёһоороо хүртэнэ. Нүхэртөө орходоо олон уулзалга үнгэргэһэн, дүршэлтэй Доржо Зориктуев эндэ очкогоороо диилэжэ, чемпион болоо.

— Рингын улаан буланда уласхоорондын 14 уулзалгаһаа арбандань шүүжэ гараһан, 1971 ондо СССР-эй чемпион болоһон Валерий Стрельников, — гээд сонсохоходонь альга ташалган аадар шэнгеэр шааяшаба. Ороноймнай мэдээжэ боксёртой наадахаяа Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэ, мастерта кандидат Виктор Кауров нүгөөдэ буланда зогсобо. Баян дүршэлтэй Стрельников түрүүшын хоёр раундын туршада олон очкотой боложо, дүн гаргахада очкогоороо диилэһэн байшоо. Эдэнэр 51—54 килограммай шэгнүүртэ наадаһан.

Киргизэй ССР-һээ ерэһэн, спортын мастер Иван Груздов манай Олег Тонкопрядченко гэгшэтэй наадахадаа, яаха аргагүй булюу, техникэ һайнтай байба. Эдэнэрэй удаа, үнгэрэгшэ жэлэйхидэл адли түгэсхэлэй наадаанда хүрэжэ ерэһэн манай Авдюшев Мониев хоёр рингдэ гара гараһаар добтололсожо ороно. Эндэ Валентин Авдюшев нүхэрөө очкогоороо диилэжэ, дахинаа чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Республикын олон удаа, мүн РСФСР-эй арадуудай табадахи спартакиадын чемпион болоһон, СССР-эй спортын мастер Павел Федотов Узбегэй ССР-һээ ерэһэн, хүндэ гартай Александр Бабаянц гэгшын добтолгоо шадамар бэрхээр харюу үгэжэ, шүүжэ гарана.

Нүгөөдэ — 63,5—67 килограммай шэгнүүртэ наадаһан мастерта кандидат Вячеслав Тарасов (Забайкалиин сэрэгэй округ) спортын мастер Виктор Полтавские (Киргизэй ССР) гурба удаа нокдаунда оруулжа, яаха аргагүй илаха байһанаа харуулаа. Наадан бүхэндөө һайн бэлэдхэлтэй ерэдэг манай Владимир Плюснин (67—71 килограмм) түгэсхэлэй наадан дээрэ Узбегэй ССР-һээ ерэһэн Владимир Шин гэгшын шанга добтолгодо харюу үгэбшэе, очкогоороо диилдэжэ байдаг болоо. Зүрхэтэй солбоноор наададагаараа олондо мэдээжэ болоһон Николай Антонов энэшье үдэр эрэлхэг бэрхээ харуулба. Тиин Николай Киргизэй ССР-һээ ерэһэн спортын мастер Константин Коробовые нэгэдэхи раундда нокдаунда оруулһан, удаань гаргажа шүүжэ гараба.

75—81 килограммай шэгнүүртэн сооһоо Москвагаа ерэһэн спортын мастер Юрий Гагарин Забайкалиин сэрэгэй округой мастерта кандидат, мүн лэ хүндэ гартай Алексей Шемякин гэгшые очкогоор диилэһэн байна.

Наадаанай эгээл һүүлдэ хүндэ шэгнүүртэн — спортын мастер, уласхоорондын арбаад уулзалга үнгэргэһэн Узбегэй ССР-эй арбан таба, «Спартак» бүлгэмэй центральна соведэй дүрбэ удаа чемпион болоһон Халматжен Садыков Забайкалиин сэрэгэй округой мастерта кандидат, СССР-эй залуушуулай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсаһан Александр Софинтой гурбан раундын туршада наадаба. Һүүлшын раундын дүүрэхын тэндэ нидхэеэ шулгарбашье, Узбегэй бүхэ нүгөөдэдөө орходоо аргагүй шадамар, бэрхэшье байба.

Иигэжэ дүрбэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн һонирхолтой наадан дүүрэжэ, чемпионууд тодорһон байна.

Манай газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүрысөө үнгэргэхэ эмхидхэлэй комитет, мүн хотын ниитын организацинуудай тогтооһон шангууд шалгаржа гараһан боксернуудта барюулагдаа. «Түрүү һуури эзэлхын түлөө эрхимээр наадаһан боксерто» гэһэн шанда Николай Антонов, «боксёр-ветеранда» — Халматжен Садыков, «Эгээл залуу боксерто» — Юрий Бабаев (Узбегэй ССР), «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй тогтооһон «Гоё һайхан наада харуулһанайнь түлөө» — Александр Дугаров, Доржо Зориктуев, «Эрхим боксерто» — Вячеслав Тарасов, Павел Федотов, «Илалта туйлахаар оролдоһонойнь түлөө» гэһэн шангуудта — Владимир Плюснин гэгшэд хүртэбэ. Мүн эрхим судья, эрхим тренер гэһэн шангуудта СССР-эй судья, мүрысөөнэй главна судья, СССР-эй габьяата мастер В. И. Баранников, Шэтын Владимир Горбунов, Улаан-Үдын Александр Ринчинов, Узбегэй ССР-эй габьяата тренер Б. П. Норкин гэгшэд хүртэжэ, суглааргашадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдана.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Зурагууд дээрэ: (дээрэһээ доошоо): «Байгал» журналай чемпионууд — В. Султумов, Д .Зориктуев, В. Стрельников, И. Груздов, В. Авдюшев, П. Федотов, В. Тарасов, В. Шин, Н. Антонов, Ю. Гагарин, Х. Садыков.

Зүүн гарай зураг дээрэ: рингын судья, СССР-эй спортын мастер Виктор Бадмаев айлшадай дундаһаа «Эрхим боксер» гэһэн шанда, мүн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Вячеслав Тарасовай гарые үргэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЕХЭ ШАЛГАЛТА

Уран һайханай агитбригаданууд республика доторнай улам олон боложол байна. Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадые зоригжуулха талаар агитбригадануудай оруулжа байһан хубита нилээд дээшэлнэ.

Агитбригадануудай репертуаршье улам һонирхолтой, гоё һайхан боложо байна. Хүдэлмэришэдэй ажалай баатаршалга, хэжэ байһан ажалайнгаа түлөө хүн бүхэнэй харюусалга, табан жэлэй түсэб бэелүүлгэ болон нютагай ажабайдал шэнжэлэл болон шүүмжэлэл хадаа агитбригадын ябуулжа байгаа хүдэлмэриин гол шухала хуби болоно.

Профсоюзай соёлой гуламтануудай хүдэлмэреэ улам һайнаар ябуулдаг болоһые һаяхан үнгэргэгдэһэн республиканска харалга элирүүлбэ. «Тодорхойлхы жэлдэ — эрхим ажал» гэһэн уряа доро үнгэргэгдэһэн энэ харалга Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаа. Хото, хүдөөгэй 18 агитбригадын ажал хүдэлмэрине мэргэжэлтэдһээ бүридэһэн тусхай жюри хоёр үдэрэй туршада хараа.

Олонхи агитбригада сценэ дээрэһээ өөһэдынгөө заводой, совхозой ажал хүдэлмэри тухай, түрүү хүдэлмэришэд тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө. Мүн түрүү дүй дүршэл, ажалай түрүүшүүлэй амжалта олоной дунда дэлгэрүүлхэ гэһэн зорилго агитбригадынхид урдаа табина.

Һанал бодолоо дамжуулхын тула агитбригадынхид олон ондоо арга боломжонуудые хэрэглэнэ. Заримаанинь нэгэ удхатай нэгэ темэдэ зорюулагдаһан концертын номернуудые харуулна, нүгөөдүүлынь эстрадна шэнжэлэл хэнэ, гурбадахинь — агит-зүжэг табина.

Улаан-Үдын шэлэй заводой «Стеклодув», Онохойн леспромхозой «Зоргоодоһон», нарин сэмбын фабрикын «Угаалга» гэһэн агитбригадынхид һонирхолтой арга хэрэглэн, ажалай түрүүшүүл тухай хөөрэнэд. Гэбэшье олонхи ушарта агитбригаданууд үнинэй мэдээжэ болоһон аргаар, ажалай түрүүшүүлэй дүрэ зураг гү, али тэдэнэй нэрэ обог, амжалта харуулһан тоо, баримтануудай бэшээтэй хабтаһануудые хэрэглэнэ.

Улаан-Үдын промышленна предприятинуудай агитбригаданууд сооһоо шэлэй заводой «Стеклодув» онсо илгарна. Хабарай тарилгын дүтэлжэ байһан энэ үедэ тэдэнэр өөһэдынгөө программые шефтээ абаһан Зэдын аймагай хүдөөгэй ажалшадта зорюулһаниинь һайшаамаар.

Хүдөөгэй зоной байдал үнэн зүбөөр, тодо хурсаар харуулха гэжэ тэдэнэр оролдоо. Борьёогой совхозой «Коммунизм» колхозой бригадануудай хоорондохи социалис мүрысөө харуулһан шог хатар угаа зохидоор харагдана. Муу талын үзэгдэлнүүдые харуулхын тула баг хэрэглэһэниинь ехэл таарамжатай. Уран һайханай талаар горитой бэлэдхэлтэй, тааруулжа табиһан найруулгатай байһаараа «Стеклодув» бэшэ коллективүүдһээ илгаран гарана. Иигэжэ тэдэнэр түрүүшын һуури эзэлээ.

Нарин сэмбын фабрикын «Угаалга», ЛВРЗ-гэй «Дохёо» гэһэн агитбригадынхид шогтой хүхюун, гражданска бодолтой программа харуулаа. Эдэ коллективүүд «Тодорхойлхы жэлдэ — эрхим ажал» гэһэн харалгын уряада ехэ тааараһан зүйлнүүдые харуулаа. Ёһотойл агитбригаданууд аргаар тэдэнэр предприятинуудайнгаа ажал хүдэлмэри тухай, 9-дэхи табан жэлэй түсэбүүдые хайшан гэжэ бэелүүлжэ байһан тухайгаа харуулаа. Мүн дуту дунданууды тэдэнэр элиһэлээ. Уран шэмэглэлтэй, тааруу хубсаһатай энэ коллектив түрүү һуурида гараа.

Хотымнай эгээл үнинэй агитбригадануудай нэгэн болохо «Беспокойные сердца» гэһэн коллектив мүнөө ехэ һонирхолтойгоор, КВН-эй маягтайгаар программаяа найруулаа. Гэбэшье авиазаводойхидой энэ программань уран найруулгынгаа талаар зарим тэды дутагдалтай байһан ушарһаа тиимэ һайн болоогүй.

Һуралсалай эмхи зургаануудай дундаһаа Зүүн Сибириин технологическа институдай, Буряадай багшанарай институдай, агитбригаданууд һайнаар харагдаа. Технологическа институдайхид түрүү һуурида гараа. Эдэ хоёр агитбригадынхид студентнэрэй байдал, хүсэл эрмэлзэл харуулһан программа табяа. Гэбэшье промышленна предприятинуудай агитбригадын бэлэдхэл һургуулинуудайхида орходоо һайн байгаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Харалга дээрэ конкурсһоо гадуур хабаадаһан Зүүн Сибириин культурын институдай агиттеатр Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулан, мүнөө үеын байдал тухай публицистическэ зүжэг композици харуулаа.

Харалгада хабаадаһан эгээл эрхим коллективүүдэй нэгэн болохо Онохойн леспромхозой «Зоргоодоһон» гэжэ агитбригада хүдөөгэй промышленна предприятинуудай дунда түрүү һуури эзэлээ.

Совхозуудай агитбригадануудай дунда Онохойн совхозой «Дохёо» шалгаран гаража, түрүү һуури эзэлээ. Тус коллективэйхид зохидоор, бодомжотойгоор программаяа найруулан, богонихон аад, хүнэй сэдьхэлдэ хадуугдама хэһэгүүдые харуулаа.

Чисаанын совхозой гоһая эмхидхэгдэһэн агитбригадын хүдэлмэри тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Үндэһэн буряад дуу, хүгжэм, хатар бэлдэжэ, энэ залуу коллективэйхид нютаг орон, ажалша хүнүүд тухайгаа магтан дуулаа. Энэ харалгада тус агитбригадаһаа гадна ондоо буряад коллективүүдэй хабаадалсаагүйнь халагламаар.

Харалгын түгэсхэл дээрэ мяханай комбинадай соёлой байшангай «Перчинка» гэһэн үхибүүдэй түрүүшын агитбригада конкурсһоо гадуур хабаадалсаа. Харагшадта халуунаар угтуулһан эдиршүүл уян хүнгэнөөр, амжалтатайгаар наадаа.

Түгэсхэлэй конференци дээрэ энэ харалгын дүнгүүд гаргагдажа, түрүү һуури эзэлэгшэдтэ профсоюзай областной комитедэй, ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ шангууд барюулагдаа. Мүн эрхим бригадын хүтэлбэрилэгшэд Хүндэлэлэй грамотануудаар, мүнгэн шангаар шагнагдаа. Уран һайханай бүлгэмүүдые профсоюзай байшан харгые эмхидхэлгэдэ горитой хон хубитаяа оруулаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

В. МУРУЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Стеклодув» агитбригадынхид. 2. Чисаанынхид шадабарияа харуулжа байнад.

Д. КАПУСТИНАЙ фото.

Хилын саанаһаа

БРЮССЕЛЬ

ЕВРОПОДО АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ ХАНГАХЫН, ХАРИЛСАА ХОЛБОО ТОГТООХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Европодо аюулгүй байдал хангахын, харилсаа холбоо тогтоохын түлөө уласхоорондын комитедэй сессидэ хабаадагшадай абаһан деклараци текст эндэ тунхаглагдаа.

Манай түби дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангаха тодорхой замуудые хараалхын тула Европын оронуудай правительстванууд, парламентнууд гол анхаралаа хандуулха ёһотой гэжэ Европодо аюулгүй байдал хангахын, харилсаа холбоо тогтоохын түлөө уласхоорондын комитедэй Брюссельдэ нээгдэһэн сессидэ хабаадажа байгаа 26 национальна комитедэй ба бүлэгэй, мүн уласхоорондын 14 эмхиин түлөөлэгшэд тоолоно гээд деклараци дотор хэлэгдэнэ. Буу зэбсэг бүтээн гаргалгала үргэлжэлүүлээд байгаа һаа, аюулгүй байдал хангажа шадахагүйбди. Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдтэй сэрэгэй шэнэ бүлэглэлнүүдые эмхидхэхэ ушарые хорихо хэрэгтэй. Тодорхойлон хэлэхэдэ, «Европын ядерна хүсэнүүдые» байгуулха ябадалые зайсуулха шухала.

Европодо аюулгүй байдал хангаха, харилсаа холбоо тогтоохо хэрэгтэ туйлагдаһан амжалтанууд олохон асуудалнуудаар һайн үрэ дүнгүүдые үгэжэ байна гээд деклараци дотор хэлэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ дэлхэйн элдэб районуудтахи уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые гуримшуулгада һайнаар нүлөөлнэ. Баруун Европын оронуудта тохёолдожо байһан асуудалнуудые шиидхэхэдэ нилээд хүнгэн болгоно. Сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй усадхагдан үгы хэгдэхэдэнь, сэрэгэй гаршануудта мүнгэ зөөри багаар һомологдожо, Европын арадуудай байдал һайжарха жэшээтэй.

Уласхоорондын комитет иимэ уряануудтайгаар бүхы правительствануудта, парламентнуудта, засагай бусад зургаануудта, политическэ бүхы хүсэнүүдтэ, профсоюзуудта, ниитын ехэ организацинуудта, бүхы олониитэдэ хандана:

— аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөнэй хоёрдохи шатые даруй түргөөр дүүргэжэ, тэрэнэй түгэсхэлэй шатые ойрын үеын сагрануудта зарлалгада нүлөөлхэ:

— Европын оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалтайгаар түгэсхэлэй шата үнгэргэхые түйлаха. Энэнь тэрэнэй шиидхэбэринүүдые үгэн ехэ, бата найдамтай болгохо байна.

СОФИ

Фестиваль дүүрээ

ТАСС

«Март һарын хүгжэмтэ үдэрнүүд» гэһэн уласхоорондын заншалта фестиваль Софиин филармониин түгэсхэлэй концертээр Руса хотодо боложо дүүрэбэ. Болгариин социалис революциин 30 жэлэй ойдо тэрэ зорюулагдаһан байгаа.

Болгариин композиторнуудай эрхим һайн 180 зохёол фестиваль дээрэ гүйсэдхэгдөө. Болгариин радио ба телевидениин симфоническэ оркестрэй дуушадай, С. Обретеновэй нэрэмжэтэ хоорой капеллын, Варнын, Бургасай симфоническа оркестрнүүдэй, мүн Болгариин хүгжэмэй бусад коллективүүдэй мэргэжэл шадабарида суглааргашад үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байна.

Фестивалиин айлшад — Братиславын филармониин дуушад, Латвиин камерна оркестр, Катовицко филармони, Японой Сидзуока хотын хүүгэдэй хоор Болгариин хүгжэмдэ дуратайшуулда бэлиг шадабаряа харуулба.

ТОКИО

АЭРОФЛОДОЙ ШЭНЭ ЛИНИ

ТАСС

Аэрофлодой самолет Токио-Москва-Амстердам гэһэн шэнэ авиалинеэр ниидэхын тула апрелиин 7-до Токиогой Ханэда гэжэ уласхоорондын аэропортһоо гараа. Энээндэ һуужа ниидэһэн түрүүшын пассажир дурасхаалта шан — ородой балалайка абаба. Аэрофлодой самоледто һуужа, Сибириин газар дайда дээгүүр ниидэһыень үнэмшэлэн гэршэлһэн, баабгайн дүрэ зурагтай «грамотанууд» бусад пассажирнуудта барюулагдаа.

Иимэ гурим заншал шэнэ авиалининүүдые нээхэдээ бии болгоо һэмди гэжэ Аэрофлодой Токиодохи генеральна түлөөлэгшэ В. Колосов ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэбэ. Мүнөөдэр нээгдэһэн Токио-Москва-Амстердам гэжэ маршрут Японой ниислэлһээ гараад, Москвагаар дамжан, Баруун Европо ошохо зургаадахи лини болоно. Пассажирска самолёдууд Москвагаар дамжан, Париж, Лондон, Франкфурт-на-Майне, Рим, Копенгаген ба Амстердам хүрэтэр недели бүхэндэ найман рейс хэдэг болохонь. Эдэ лининүүдээр гадаадын зургаан компаниин пассажирска самолёдуудай Сибирь дээгүүр ниидэдэгые хараада абабал, недели бүхэндэ СССР-ээр дамжан, Токиоһоо Баруун Европо хүрэтэр 22 рейс хэгдэнэ.

Токио-Москва-Амстердам гэһэн шэнэ маршрудай ашаглалгада оруулагдахатай хамта, Японой ниислэл Амстердам хоёрой хоорондохи ниидэлгын зам Хойто полюсоор дамжан ниидэһэнһээ дүрбэн час үлүүтэйгээр богони болоо. Тэрэшэлэн Японой «Ниппон Коку» («Джапан Эйрлайнс») гэдэг авиакампаниин пассажирска самолёдууд ерэхэ жэлһээ шэнэ авиалинеэр ниидэжэ эхилхэ гээд багсаагдана.

ДЕЛИ

И. ГАНДИ ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

Оронойнгоо арад зоной нэгэдэл бэхижүүлхын тула Индиин олон үндэһэ яһатанай литературые али бүхы талаарнь хүгжөөхэ шухала гэжэ премьер-министр Индира Ганди хэлэбэ.

«Маратхи хэлэн дээрэ литературын түүхын» олон томоор хэблэгдэн гаралгада барюулагдажа, Пуна хотодо (Махараштра штат) болоһон баяр ёһолол дээрэ правительствын толгойлогшо үгэ хэлэхэдээ, Индиин элдэб районуудта ажаһуудаг хахад зуугаад үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдэй хоорондоо үгэ ойлголсолгые бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглээ. Мүнөөнэй Индиин социальна политическэ байдалые зохёолнуудтаа улам гүнзэгыгөөр харуулха уряатай премьер-министр оронойнгоо литераторнуудта хандажа байна.

ДАМАСК

Сириин президентын үгэ

ТАСС

Һүүлэй үдэрнүүдтэ артиллери, авиаци хэрэглэн, Голанска гүбээнүүд шадар Израиль зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөгөө улам үргэдхэжэ байна гээд Сириин Араб Республикын президент Хафез Асад мэдүүлээ. Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин байгуулагдаһаар 27 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Дамаскда үнгэргэгдэһэн митинг дээрэ тэрэ үгэ хэлэһэн байна.

Сири амгалан тайбанаар ажаһуухые хүсэнэ гэжэ Х. Асад тэмдэглээ.

Булимтаран эзэмдэһэн Араб газар нютагуудые Израиль сүлөөлөөд, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые хангаад байгаа һаань, Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал хангагдаха гэжэ Х. Асад хэлэбэ.

ДЕЛИ

ЗҮҮНЭЙ ҮЗЭЛТЭЙ ХҮСЭНҮҮДЭЙ НЭГЭДЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ

ТАСС

Хархис этэгээдүүдэй хорото аашануудта харюу үгэхын тула, бүхы түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүдэй нэгэдэл хангаха хүсэлэн Индиин патриотическа бүлэгүүдэй дунда улам ехээр дэлгэржэ байнхай. Индиин Компартиин Национальна Соведэй секретарь Н. К. Кришнан Тривандрам хотодо (Кералаштад) үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлбэ: «Засаг баригша Индиин Национальна конгресс гэдэг парти доторхи түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүдэй, ИНК-һээ гадуурхи зүүнэй ба демократическа хүсэнүүдэй хамтын ябуулга хээл һаань, хархис этэгээдүүдэй тохёолдуулжа байгаа аюул зайсуулагдажа болохо».

Индиин Национальна конгресс (ИНК) гэжэ партиин түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүдтэй харилсаа холбоо тогтоохо гэһэн Индиин Компартиин хараа бодолой зүб байһые Н. К. Кришнан тусхайлан тэмдэглэбэ.

КАИР

Ливиин СРК-гэй шиидхэбэри

ТАСС

Ливиин Араб Республикын Революционно командованиин совет (СРК) М. Каддафиие гүрэнэй толгойлогшын «политическэ, захиргаанай ба гурим заншал сахиха уялгануудһаа» сүлөөлхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаба. ЛАР-ай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагшын тушаал тэрээндэ үлөөгдэнэ. Каддафиин гүйсэдхэхэеэ болиһон бүхы уялганууд премьер-министр А. С. Джеллудада даалгагдаа. МЕН агентство Триполидохи дипломатическа бүхы түлөөлэлгэтэ эмхинүүдтэ Ливиин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын үгөөр дамжуулһан нотые дурдан, энээн тухай мэдээсэбэ. Ливиин Араб Республикын СРК-гай энэ шиидхэбэри «суртал бодолой ба эмхидхэлэй ажал ябуулгые» Каддафиин гол болгон эрхилхын тула Ливиин Араб Республикын СРК нимэ шиидхэбэри гаргаа гэжэ тэрэ ното доторнь тайлбарилагдана.

ВЬЕНТЬЯН

Камбоджодохи байлдаанууд

ТАСС

Национальна сүлөөрэлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүреэлээд байһан Кампот хото эзэлхын түлөө шанга тулалдаанууд болоно гээд Камбоджоһоо ороһон мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. «С-130» түхэлэй американ транспортна самолёдууд энэ хотын 10 мянган сэрэгшэтэй гарнизондо һомо хэрэгсэлнүүдые парашютаар хаяна. Пномпениин бүхы авиаци энэ хотые хамгаалхаар эльгээгдээ.

Пномпень шадар шанга тулалдаанууд болоно. Патриодудай добтолгодо түригдэн, пномпениин командовани Меконг мүрэнэй Анлонгчеп арал дээрэһээ сэрэгүүдээ гаргажа, хотоһоо зүүн-урдуур 10 милиин газарта абаашаһан байна.

ДАМАСК

Хилэ эбдэһэн самолёт буудагдан унагаагдаа

Сириин Араб Республикын агаарай дайда руу нэбтэрэн ороһон Израилиин сэрэгэй самолёдые Сириин ПВО-гой хүсэнүүд буудан унагаагаа. Израилиин самолёт Хермон хада дээгүүр Сириин агаарай дайда руу нэбтэрэн ороһон байна гэжэ Сириин сэрэгэй командованиин эндэ тунхаглагдаһан коммюнике соо хэлэгдэнэ.

РИМ

Фашизмда эсэргүүсэн тэмсэгшэдэй митинг

ТАСС

Фашизмда эсэргүүсэн тэмсэгшэдэй митинг Италиин Верона хотодо болобо. Политическэ хэдэ хэдэн партинуудай, ниитын демократическа эмхинүүдэй үүсхэлээр зарлагдаһан тус митингдэ хэдэ мянган хүдэлмэришэд, студентнэр, эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй ветерангууд хабаадаа. Италиин партизануудай национальна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Болдрини митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, фашизмда эсэргүү тэмсэлэй уг зорилгонуудта оронож демократическа хүсэнүүдэй үнэн бата тухай мэдүүлээ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Мүрысөөнэй ябаса тухай мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. «Һунгуулиие угтуулан» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Бэе бэеэ ойлголсолго» — П. Вербенкын корреспонденци. Партийна комитедүүдэй пленумүүдһээ. «Нуга сабшалан һайжаруулга» — Б. Санжимитыповэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Һунгуулиин урда тээ участогуудта хэгдэхэ ажал тухай М. Гасковой статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спорт. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Телевизионно һонин. 18.25 — «Элүүр энхэ байлга» — тележурнал (буряадаар). 18.45 — «Зүүн Сибирь» — телевизионно журнал.

«Орбита» 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг (үнгэтэ). 20.00 — «Я — Тянь-Шань» — уран һайханай фильм. (1-дэхи сери).

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Буряадай дурасхаалта бэлэгүүд» гэһэн дамжуулга. 21.45 — «Совет сэрэгшэ» — киножурнал.

«Орбита». 22.00 — «Туркмениин ССР-тэ угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». Туркмениин Коммунис партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь М. Г. Гапуров дамжуулгада хабаадаха. 22.45 — 22.55 — Забһарлалга. 22.55 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат (үнгэтэ). ЧССР-эй, СССР-эй суглуулагдамал командануудай наадан. Финляндиһаа дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 21.00 — «Концертын зал соо». СССР-эй арадай артист Ю. Гуляев дуулана.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной апрелиин 10. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-01422. Заказ №